Dagsorden

Dagsorden for møde i Udvalget for Miljø, Mobilitet og Ungdomsuddannelser den 6. november 2026

29-10-2026
MOD-2026-00174
Nadia Skaastrup Buur

Deltagere:
Majbritt Birkholm
Martin Schmidt Konradsen
Anja Rosengreen
Anne Fabricius
Benny Damgaard
Bent Graversen
Bruno Jerup
Iben Krog
Laila Kildesgaard
Line Ervolder
Lone Kjær Hein
Nana Harring
Sadek Al-Amood

Afbud:

Mødested: Danske Regioner, Dampfærgevej 22, 2100 København Ø

Indholdsfortegnelse

1 (Offentlig) EUP-MMU FÆLLES Velkomst, præsentationsrunde mv.....3
2 (Offentlig) EUP-MUU FÆLLES Forslag til ny europæisk udbudsforordning.....6
3 (Offentlig) EUP-MMU FÆLLES EU-retsakt om cirkulær økonomi.....11
4 (Offentlig) EUP-MMU FÆLLES Opfølgning på dialogen og det fremadrettede arbejde med aktuelle EU-sager.....15
5 (Offentlig) Formandens meddelelser.....17
6 (Offentlig) Regionernes indsats mod PFAS-forurening.....18
7 (Offentlig) Forslag til ny institutionslov samt ændring af gymnasielov.....20
8 (Offentlig) Gensidig orientering.....25
9 (Offentlig) Eventuelt og næste møde.....27

1 (Offentlig) EUP-MMU FÆLLES Velkomst, præsentationsrunde mv

Lone Vingtoft

EMN-2026-00362

Resumé

Danske Regioners Europapolitiske Panel og Udvalget for Miljø, Mobilitet og Ungdomsuddannelser mødes for at drøfte EU-sager af fælles interesse. Der vil være fokus på cirkulær økonomi og offentlige indkøb. Mødet indledes med en kort præsentationsrunde og omfatter desuden et oplæg og en dialog med formanden for Folketingets Europaudvalg om, hvordan man opnår indflydelse på EU-dagsordenen, og om samarbejdet mellem staten, regionerne og EU.

Indstilling

Det indstilles,

at medlemmerne af udvalget/panelet kort præsenterer sig,

at udvalget/panelet drøfter, hvilke spørgsmål og synspunkter der med fordel kan rejses i den efterfølgende dialog med formanden for Folketingets Europaudvalg, og

at udvalget/panelet indgår i dialog med formanden for Folketingets Europaudvalg.

Sagsfremstilling

Det er aftalt, at Danske Regioners Europapolitiske Panel (EUP) og Udvalget for Miljø, Mobilitet og Ungdomsuddannelser (MMU) mødes for at drøfte EU-sager af fælles interesse, herunder retsakten om cirkulær økonomi og retsakten om offentlige indkøb.

Ved mødets start vil der være en kort præsentationsrunde af deltagerne, der består af:

Europapolitisk Panel:
Formand Pernelle Jensen, V
Sofie Holm, RV
Kirsten Morild Andersen, S
Irfan Gilani, RV
Purnima Erichsen, KF
Torben Ringe Christensen, S

Udvalget for Miljø, Mobilitet og Ungdomsuddannelser:
Formand Majbritt Birkholm, DF
Næstformand Martin Schmidt Konradsen, EL
Anja Rosengreen, SF
Anne Fabricius, S

Benny Damgaard, DD
Bent Graversen, V
Bruno Jerup, EL
Iben Krog, V
Laila Kildesgaard, S
Line Ervolder, KF
Lone Kjær Hein, RV
Nana Harring, DF
Sadek Al-Amood, SF

Det er besluttet, at henholdsvis retsakten om cirkulær økonomi og retsakten om offentlige indkøb skal være i fokus på mødet. Formålet er at drøfte, hvordan regionerne kan få indflydelse på disse områder. Det forudsætter bl.a. et godt samarbejde med staten om, hvordan vi fra dansk side kan omsætte europæiske ambitioner til konkrete løsninger, så de bliver til gavn for borgerne. Derfor er formanden for Folketingets Europaudvalg, Malte Larsen, inviteret til at deltage i en del af mødet. Han blev ved folketingsvalget i marts 2026 valgt for Dansk Folkeparti i Sjællands Storkreds. Han er partiets EU-ordfører, klimaordfører, energiordfører og konventionsordfører.

Malte Larsen vil holde et oplæg om Europaudvalgets arbejde og de ambitioner, han har som formand for udvalget. Europaudvalgets vigtigste opgave er at føre parlamentarisk kontrol med den danske regerings EU-politik. Europaudvalget giver ministrene mandat til at forhandle i Ministerrådet i EU. Europaudvalget indgår desuden i dialog med EU-kommissærer, europaparlamentarikere og de danske regionale og kommunale medlemmer af Det Europæiske Regionsudvalg.

Udvalgets/panelets dialog med Malte Larsen kan med fordel handle om kommende EU-lovgivningstiltag i relation til cirkulær økonomi og indkøb, såsom barrierer for genanvendelse og anvendelse af sekundære materialer samt forenkling og digitalisering af udbudsreglerne.

Også andre områder, som regionerne har fokus på, kan inddrages. Det kan fx drøftes, hvordan samarbejdet mellem staten, regionerne og EU kan styrkes på områder som grøn omstilling, sundhedsinnovation, beredskab og regionsudvikling.

Økonomi
Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

2 (Offentlig) EUP-MUU FÆLLES Forslag til ny europæisk udbudsforordning

Kenneth Hirsch Sørensen
EMN-2026-00726

Resumé
EU-Kommissionen har udarbejdet et forslag til en udbudsforordning, der skal erstatte det nuværende direktiv og den danske lov om udbud. Forslaget er en del af roadmappet for "One Europe, One Market", og skal understøtte Europas sikkerhed og uafhængighed. Forslaget har ligeledes som mål at reducere administrative byrder i medlemslandene.

Udbudsreglerne har stor betydning for regionerne, som laver mange udbud. Det er derfor vigtigt, at reglerne er fleksible. Der er positive elementer i forslaget, såsom at ordregiver får mulighed for at gennemføre forhandlinger med tilbudsgivere i alle udbud, og at der fremover ikke vil være udbudspligt for indkøb af sundhedsmæssige og sociale ydelser. Der er dog ikke udsigt til administrative lempelser og mere fleksibilitet i udbudsreguleringen med det fremlagte forslag.

Indstilling
Det indstilles,
at udvalget/panelet drøfter forslaget og giver input til Danske Regioners videre interessevaretagelse.

Sagsfremstilling
EU-Kommissionens forslag til ny en udbudsforordning vil gælde direkte for alle medlemsstater, mens reguleringen af indkøb under tærskelværdierne fortsat vil være et nationalt anliggende. Forordningen forventes at træde i kraft i 2030 og kan løbende ledsages af delegerede retsakter.

Med forslaget er der fastsat fire overordnede strategiske politiske mål, som de offentlige udbud skal understøtte, herunder:

1) Booste unionens konkurrenceevne og styrke Europas produktionskapacitet samt øge efterspørgslen efter europæisk producerede rene teknologier og produkter.
2) Fremme unionens mål for bæredygtighed og klima.
3) Fremme unionens mål for social retfærdighed og fair arbejdsvilkår (CSR).
4) Understøtte unionens sikkerhed, resiliens og strategiske uafhængighed.

Det understreges, at der er to overordnede formål med den nye regulering:

1. Reglerne skal være mere simple og mere fleksible ift. den nuværende regulering.
2. Der skal være bedre mulighed for at varetage strategiske hensyn i udbud og indkøb.

I det følgende gennemgås fem nedslag i forslaget, der omhandler de prioriteringer, som Danske Regioner tidligere har arbejdet med. Det drejer sig om 1) fleksibilitet, 2) øgede administrative omkostninger, 3) forsyningssikkerhed og beredskab, 4) grønne indkøb og 5) digitale redskaber.

Fleksibilitet
Der er ikke ændret på tærskelværdierne, så langt de fleste regionale udbud omfattes af forordningen. Da tærskelværdierne ikke er blevet løn- og prisreguleret, er resultatet, at stadig flere udbud er blevet omfattet af procedurekravene.

Derudover bortfalder den eksisterende mulighed for prækvalificering. Det kan få væsentlige konsekvenser for regionerne, da flere tilbudsgivere kan deltage i det enkelte udbud. Det kan øge ressourceforbruget hos både ordre- og tilbudsgivere, og særligt udfordre mindre virksomheder, som skal bruge ressourcer på at afgive tilbud med lavere sandsynlighed for at vinde.

Forslaget giver ikke større muligheder for at ændre udbudsmaterialet undervejs i udbudsprocessen. Der er åbnes primært for, at mindre fejl i tilbudsgivers materiale kan rettes. Både danske ordre- og tilbudsgivere har ønsket bedre muligheder for at tilrette udbudsmaterialet under udbudsprocessen. Dette særligt med henblik på at undgå unødige klagesager og annullationer.

Forslaget reducerer desuden rammeaftaleperioden fra 4 til 3 år. Det vil medføre flere udbud og dermed øge ressourceforbrug og omkostninger for både ordre- og tilbudsgivere.

Ordregivere skal fremover, som hovedregel, evaluere tilbud på baggrund af bedste forhold mellem kvalitet og pris. Kvalitetskriterierne skal altid udgøre mindst 30 pct. og mindst 50 pct. ved arbejdskraftintensive udbud. Det begrænser ordregivers nuværende mulighed for at køre priskonkurrence i markeder, hvor dette redskab er mest relevant.

Til gengæld får ordregivere mulighed for at gennemføre forhandlinger med tilbudsgivere i alle udbud. Dette er en forbedring, da det øger ordregivers værktøjskasse.

Der vil fremover ikke være udbudspligt for indkøb af sundhedsmæssige og sociale ydelser mv. (såkaldte light-ydelser). Det giver flere frihedsgrader for ordregiverne, der kan benytte direkte tildeling eller invitere et begrænset antal tilbudsgivere til at afgive tilbud. Der er også mulighed for at forhandle direkte med en eller flere tilbudsgivere.

Øgede administrative omkostninger
Med forslaget følger en række nye rapporteringskrav til de offentlige ordregivere og en stærkere undersøgelsespligt i forbindelse med hensyn til europæisk præference i udbud. Det vil medføre administrative omkostninger for regionerne, men omfanget er endnu ukendt.

Grønne indkøb
Med forslaget fastholdes reglen om, at grønne krav skal være knyttet til kontraktens genstand. Her har regionerne arbejdet for større fleksibilitet med udgangspunkt i den grønne dagsorden. Det kunne fx ske ved at inddrage virksomhedernes klima- og bæredygtighedsarbejde som en del af kriterierne i udbuddet.

Generelt er der dog fortsat gode muligheder for at stille grønne krav og vægte grønne krav i forbindelse med tilbudsevaluering.

Ordregivere er forpligtet til at stille krav om energieffektivitet, med mindre det ikke er teknisk muligt. Ligeledes skal ordregiver for alle produkter, der er omfattet af kommissionens liste, stille grønne krav.

Samlet medfører ovenstående, at der bliver flere områder, hvor det bliver obligatorisk for ordregivere at stille grønne krav. Det obligatoriske arbejde med grønne krav vil medføre øget administrativt arbejde.

Forsyningssikkerhed og beredskab
Det fremgår af forslaget, at offentlige indkøb inden for bl.a. sundhedssektoren kan skabe eller forstærke strategiske sårbarheder, når forsyningskæder er koncentrerede, uigennemsigtige eller i uforholdsmæssig grad afhænger af et begrænset antal leverandører i tredjelande. Derfor bør regionerne indarbejde krav og foranstaltninger vedrørende forsyningssikkerhed og robusthed i deres kontrakter.

Ordregivere skal på alle stadier af udbudsprocessen, fra planlægning og markedsundersøgelser til tildeling og kontraktudførelse, iværksætte passende sikkerhedsmæssige foranstaltninger, og de kan helt eller delvist ophæve en kontrakt eller udelukke tilbudsgivere af sikkerhedshensyn.

Ordregiverne får med forordningen bedre mulighed for at tage hensyn til EU+ lande (EU-lande og lande der har handelsaftaler mv. med EU). Det indebærer bl.a., at ordregiver kan afvise et tilbud fra ikke EU+-lande.

Bestemmelserne gælder på tværs af sektorer. Kommissionen kan desuden fastsætte skal-bestemmelser via delegerede retsakter eller særlovgivning. Dette gælder eksempelvis for lægemidler med forslaget om "Critical Medicines Act", der skal reducere EU's afhængighed.

I nødsituationer og kriser kan ordregivere anvende direkte tildeling. Det gælder fx, hvis frister ikke kan overholdes af tvingende grunde som følge af beredskabssituationen eller en alvorlig grænseoverskridende sundhedstrussel. Det er dog fortsat meget restriktivt skrevet og på niveau med nuværende regelsæt.

Digitalisering
Forordningen indeholder også forslag om flere nye digitaliseringsredskaber, hvor Kommissionen får ansvaret for hovedparten. Planen er at etablere et digitalt eco-system for offentlige udbud indeholdende "data spaces".

Etableringen af succesfulde digitale redskaber er afgørende for implementeringen af reformen af udbudsreguleringen.

Økonomi
Kommissionen har udarbejdet en "impact assessment", hvor de forventer besparelser for både ordre- og tilbudsgivere. Besparelserne er primært knyttet til etableringen af et digitalt økosystem for offentlige indkøb. Det er sekretariatets foreløbige vurdering, at forslaget vil medføre merudgifter for regionerne på baggrund af 3 parametre:

1. Øgede priser som følge af Europæisk præference i fremtidige indkøb.
2. Øgede administrative byrder for ordregiverne som følge af nye krav til indrapportering og øgede pligter ifm. udbud.
3. Øgede administrative byrder for både ordre- og tilbudsgivere som følge af manglende muligheder for præ-kvalificering og kortere løbetid for rammeaftaler.

Sekretariatets bemærkninger
Sekretariatet har en tæt dialog med KL, erhvervsorganisationerne og de nordiske lande ift. interessevaretagelsesarbejdet og med henblik på at indgå alliancer. Vi

deltager også i arbejdet i den fælleseuropæiske forening for kommuner og regioner (CEMR).
Ud over drøftelsen på dette møde har sagen også været behandlet på sundhedsudvalgsmødet i Danske Regioner den 22. oktober 2026.
Danske Regioners administrative høringssvar til Erhvervsministeriet er vedlagt.

Kommunikation
Ingen bemærkninger

Bilag
1. Høringssvar til EU's specialudvalg (I) (1891143 - EMN-2026-00726)
2. Bilag til høringssvar - specialudvalgshøring (1891274 - EMN-2026-00726)

3 (Offentlig) EUP-MMU FÆLLES EU-retsakt om cirkulær økonomi

Asger Andreasen

EMN-2026-00101

Resumé

EU-Kommissionen arbejder med en retsakt for cirkulær økonomi (Circular Economy Act (CEA)), der skal styrke markedet for genanvendte materialer. Målet er at øge både udbud og efterspørgsel og samtidig styrke EU's forsyningssikkerhed og konkurrenceevne. Initiativet bygger videre på EU's handlingsplan for cirkulær økonomi fra 2020.

CEA kan få væsentlig betydning for regionerne som råstofmyndigheder, store offentlige bygherrer og indkøbere, samt som ejere og driftsansvarlige for sundhedsinstitutioner med betydelige materiale- og affaldsstrømme.

På fællesmødet inviteres deltagerne til at drøfte pejlemærker for Danske Regioners videre positionering med særligt fokus på klare regler, efterspørgsel, infrastruktur, økonomiske rammer og ressourcebesparelse.

Indstilling

Det indstilles,
at panelet/udvalget drøfter de foreslåede pejlemærker for Danske Regioners position om Circular Economy Act, og
at drøftelsen indgår i sekretariatets videre arbejde med en politisk holdning til EU-forslaget.

Sagsfremstilling

Baggrund og forventet indhold

Circular Economy Act (CEA) har til hensigt at skabe et stærkere indre marked for genanvendte materialer i EU. Retsakten skal øge udbuddet af og efterspørgslen efter genanvendte materialer og understøtte mere cirkulær produktion. Samtidig skal den mindske EU's afhængighed af nye råmaterialer og styrke forsyningssikkerheden og konkurrenceevnen.

Forslaget skulle have været offentliggjort med udgangen af september, men EU-Kommissionen har foreløbig udskudt offentliggørelsen til den 18. november. Sagsfremstillingen bygger derfor på det forventede indhold af CEA.

EU er fortsat afhængig af importerede sjældne råstoffer, samtidig med at reglerne for affald, genanvendelse og brug af sekundære råmaterialer varierer på tværs af medlemsstaterne. Det hæmmer handel mellem medlemslandene og udviklingen af

et stabilt europæisk marked. CEA skal adressere disse barrierer og bidrage til at løfte EU's cirkularitetsgrad fra omkring 12 pct. til 24 pct. inden 2030.

På baggrund af Kommissionens høring og de foreløbige politiske drøftelser forventes initiativet blandt andet at omfatte:

- foranstaltninger, der styrker det indre marked for sekundære råmaterialer,
- mere harmoniserede kriterier for, hvornår affald ophører med at være affald og kan anvendes som råvarer,
- tiltag, der øger efterspørgslen efter genanvendte materialer, herunder kritiske råstoffer,
- forenkling og harmonisering af producentansvarsordninger,
- incitamenter til investeringer i sortering, genanvendelse og materialegenvinding og
- mulige krav om cirkulære kriterier i offentlige indkøb samt særlige initiativer for bygge- og anlægssektoren.

CEA ventes desuden at være koblet til eksisterende EU-regler, blandt andet økodesignforordningen, emballageforordningen og Critical Raw Materials Act.

Betydning for regionerne

Regionerne har flere berøringsflader med initiativet. Som råstofmyndighed har regionerne i en årrække haft politisk fokus på at reducere behovet for nye råstoffer i bygge- og anlægsprojekter og i stigende grad bruge sekundære råstoffer. I den fællesregionale strategi for Grønne Hospitaler, som sætter et mål om at reducere hospitalernes klimaaftryk med 50 procent inden 2035, er cirkulær økonomi desuden et ud af tre hovedspor. Regionerne arbejder bl.a. for at reducere spild på afdelingerne, levetidsforlænge medicoteknisk udstyr, omlægge fra engangs- til flergangsprodukter og sikre genanvendelse af materialer, bl.a. gennem bedre affaldssortering.

Regionernes erfaringer fra deres arbejde med cirkulær økonomi kan bringes ind i udformningen og gennemførelsen af nye EU-regler. Samtidig kan de nye EU-regler potentielt bidrage til at indfri regionernes mål. Regionerne har som store bygherrer og indkøbere også mulighed for at påvirke efterspørgslen efter genbrugte og genanvendte materialer.

Omvendt kan eventuelle nye krav om cirkulære indkøb, genbrug af byggematerialer, materialepas og dokumentation få betydning i forhold til planlægning og gennemførelse af sygehusbyggerier, renoveringer, affaldshåndtering og bæredygtig drift.

Pejlemærker for Danske Regioners position

Danske Regioners råstofudspil fra 2026 peger på barrierer, der gør sekundære råstoffer mindre konkurrencedygtige end nyopgravede råstoffer. Materialerne skal dokumenteres egnede til formålet, være tilgængelige i rette kvalitet og mængde på det rette tidspunkt og findes inden for en geografisk afstand, hvor transporten er praktisk og økonomisk forsvarlig. Sortering, oparbejdning, oplagring og ekstra transport øger omkostningerne.

Alle de danske regioner har sammen med 90 andre byer og regioner underskrevet et såkaldt "call for action" og foreslået, at offentlige indkøb bruges til at øge efterspørgslen efter genanvendte materialer, at EU fastsætter fælles kriterier for, hvornår affald igen kan anvendes som en ressource, og at infrastrukturen til indsamling, sortering og behandling styrkes. Initiativet peger også på bindende mål for at reducere materialeforbruget.

På den baggrund foreslås følgende pejlemærker for Danske Regioners videre arbejde med retsakten:

1. Klare og sammenhængende regler, som fremmer cirkulær økonomi, eksempelvis bør CEA gøre det enklere at bringe egnede materialer tilbage i anvendelse. Fælles EU-kriterier for affaldsfasens ophør samt bedre produktblade og materialedokumentation kan skabe tillid til materialernes kvalitet, indhold og egenskaber. Reglerne skal samtidig beskytte miljø og sundhed uden at skabe uforholdsmæssige administrative og økonomiske barrierer.
2. Offentlig efterspørgsel, der understøtter markedet. Offentlige bygherrer kan gennem indkøb og byggeprojekter være med til at drive udviklingen af ressourcebesparende løsninger. Krav og økonomiske incitamenter kan modne markedet og reducere forbruget af nye råstoffer. Omvendt kan de på kort sigt øge blandt andet udgifterne til hospitalsbyggeri, hvis egnede materialer ikke findes i tilstrækkelig kvalitet og mængde.
3. Infrastruktur kan få genanvendte materialer i omløb. Genanvendelse kræver kapacitet til indsamling, sortering, behandling og opbevaring. Markedspladser og ressourcepladser kan matche udbud og efterspørgsel, forbedre leveringssikkerheden og begrænse transporten. Placering af materialepladser i råstofgrave bør dog afvejes lokalt mod hensynet til efterbehandling til natur og rekreative formål.
4. Økonomiske rammer kan fremme ressourcebesparelser. Priserne på nye og genanvendte materialer bør i højere grad afspejle påvirkningen af miljø og samfund. Det kan gøre sekundære råstoffer mere konkurrencedygtige, men kan også øge byggeomkostningerne. CEA bør samtidig understøtte afprøvning og udbredelse af løsninger, der sparer ressourcer.

5. Cirkulær økonomi handler om mere end genanvendelse af materialer, som forventes at få det største fokus i CEA. Cirkulær økonomi handler i lige så høj grad om reduktion af forbrug og genbrug af produkter. Det er heri, at den største gevinst i forhold til forsyningssikkerhed og klimaaftryk ligger. Dette bør CEA også understøtte.

Videre proces

Når Kommissionens forslag foreligger, vil sekretariatet vurdere det konkrete indhold i forhold til ovenstående pejlemærker og udarbejde et oplæg til Danske Regioners politiske holdning. Holdningen vil kunne anvendes i den danske EU-høringsproces, i dialogen om lovgivningen mellem Europa-Parlamentet og Ministerrådet samt i Danske Regioners arbejde med udtalelsen i Det Europæiske Regionsudvalg. Det forventes, at Regionsudvalgets ENVE-udvalg (miljø, klimaforandring og energi) får ansvaret for udtalelsen.

Økonomi

Det kommende EU-forslag kan få økonomiske konsekvenser for regionerne, særligt hvis nye krav til offentlige indkøb, dokumentation, genanvendte materialer eller byggeprojekter øger omkostningerne. Konsekvenserne kan først vurderes, når lovforslaget foreligger.

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

4 (Offentlig) EUP-MMU FÆLLES Opfølgning på dialogen og det fremadrettede arbejde med aktuelle EU-sager

Lone Vingtoft
EMN-2026-00362

Resumé
Der følges op på dialogen med formanden for Europaudvalget, Malte Larsen, og der orienteres om øvrige aktuelle EU-sager.

Indstilling
Det indstilles,
at udvalget/panelet samler op på dialogen med Malte Larsen, og
at orienteringen om øvrige aktuelle EU-sager med relevans for regionernes arbejde inden for sundhed, miljø, mobilitet og uddannelse tages til efterretning.

Sagsfremstilling
Efter dialogen med formanden for Folketingets Europaudvalg lægges der op til, at medlemmerne af udvalget/panelet følger op på drøftelsen, herunder spørgsmål som:

- Giver dialogen med Malte Larsen anledning til at justere Danske Regioners videre arbejde med EU-lovgivningen vedr. cirkulær økonomi og offentlige indkøb?
- Er der et potentiale for at optimere samarbejdet på EU-området mellem staten og regionerne/Danske Regioner generelt?
- Hvordan kan udvalgene styrke videndelingen og koblingen mellem Danske Regioners EU-politiske arbejde og regionsrådene?
- Hvordan kan det løbende samarbejde mellem de to udvalg om fagspecifikke EU-sager understøttes fremadrettet?

Under punktet lægges der desuden op til, at Danske Regioners medlemmer af Det Europæiske Regionsudvalg orienterer om aktuelle sager fra arbejdet i Regionsudvalget og de underudvalg, de sidder i.

Aktuelt arbejder Danske Regioner bl.a. på at sikre regional indflydelse på ***forordningerne om medicinsk udstyr (MDR) og in vitro-diagnostik (IVDR).***
Forordningerne udgør den grundlæggende EU-regulering af medicinsk udstyr og diagnostiske test. Formålet med forordningerne er at sikre ensartede krav til kvalitet og sikkerhed.

For de danske regioner er det bl.a. vigtigt, at den endelige regulering giver mulighed for sikker genbehandling af medicinsk engangsudstyr i hele EU. Sikker genbehandling kan styrke Europas forsyningssikkerhed og robusthed, sikre en bedre udnyttelse af sundhedsvæsenets økonomiske midler, fremme en mere ansvarlig anvendelse af naturressourcer og materialer, samt reducere sundhedsvæsenets klimaaftryk.

På den baggrund arbejder Danske Regioner på et brev til de danske og øvrige relevante medlemmer af Europa-Parlamentet, der forklarer ovenstående og tilbyder vejledning i forhold til den aktuelle behandling i parlamentet.

Økonomi
Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger
Ingen bemærkninger

Kommunikation
Ingen bemærkninger

Bilag

5 (Offentlig) Formandens meddelelser

Lone Vingtoft

MOD-2026-00174

Resumé

-

Indstilling

Det indstilles,

at udvalget tager formandens meddelelser til efterretning.

Sagsfremstilling

Referat af udvalgsmødet den 4. september 2026

Et udkast til referat af mødet den 4. september 2026 blev gjort tilgængeligt for udvalget i First Agenda den 11. september 2026. Da ingen udvalgsmedlemmer havde indsendt bemærkninger til referatet inden for en uge herefter, er referatet godkendt og offentliggjort på Danske Regioners hjemmeside.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

6 (Offentlig) Regionernes indsats mod PFAS-forurening

Julie Kofoed

EMN-2026-00009

Resumé

PFAS er blevet en omfattende udfordring for miljø og grundvand.
Regionerne har gennem en årrække opbygget erfaring med at undersøge og håndtere PFAS-forurening og prioriterer indsatsen dér, hvor forureningerne udgør den største risiko. Men oprensning kan ikke løse PFAS-problemet alene. Der er samtidig behov for at begrænse tilførslen af ny PFAS til miljøet.

Indstilling

Det indstilles,
at udvalget drøfter regionernes indsats mod PFAS-forurening.

Sagsfremstilling

PFAS har siden 2021 fyldt meget i regionernes arbejde med jordforurening. Regionerne begyndte dog allerede at arbejde med PFAS i starten af 2010'erne og har derfor opbygget betydelig erfaring med at undersøge og håndtere PFAS-forurening.

Regionerne prioriterer de værste PFAS-forureninger

Regionerne brugte i 2025 47 mio. kr. på indsatsen over for PFAS. Beløbet omfatter blandt andet undersøgelser og analyser, udviklingsprojekter og andre aktiviteter relateret til PFAS.

PFAS er fundet mange steder, og det er hverken praktisk eller økonomisk muligt at rense alle forureninger op. Derfor har regionerne fokus på de forureninger, der udgør den største risiko for mennesker, grundvand og miljø.

Regionerne bruger blandt andet erfaringer og data fra tidligere undersøgelser til at finde frem til de aktiviteter og brancher, hvor risikoen for alvorlig PFAS-forurening er størst. Det gør det muligt at prioritere indsatsen dér, hvor behovet er størst, og hvor en indsats kan gøre mest gavn.

100 mio. kr. til PFAS-indsatsen

Med den nationale handlingsplan for PFAS blev der afsat 100 mio. kr. til regionernes indsats med oprensning af PFAS-punktkilder i perioden 2025-2027. Puljen giver regionerne mulighed for at øge indsatsen, men flere af de alvorlige PFAS-forureninger skal undersøges nærmere, før den rette oprensningsløsning kan vælges. Det fremgår også af regionernes plan for puljen.

Det tager derfor tid at gå fra konstateret forurening til effektiv oprensning. Samtidig er der udfordringer med behandling og bortskaffelse af PFAS-forurenet jord. Det, sammen med forsinket frigivelse af midler fra staten, betyder, at regionerne ikke forventer at kunne anvende alle midlerne inden udgangen af 2027. Danske Regioner har afklaret med Miljøstyrelsen, at midlerne godt vil kunne anvendes efter 2027, de skal blot senest bevilliges i 2027.

Oprensning kan ikke stå alene
PFAS er i dag så udbredt i miljøet, at vi ikke kan rense os ud af problemet. Oprensning er vigtig ved de forureninger, hvor PFAS udgør en stor risiko for mennesker og miljø, men den kan ikke i sig selv løse det samlede PFAS-problem.

Derfor er der brug for to parallelle spor: Vi skal standse tilførslen af ny PFAS til miljøet, og samtidig skal vi bruge ressourcerne på at håndtere de eksisterende forureninger, hvor indsatsen gør den største forskel.

For regionerne betyder det, at indsatsen fortsat skal målrettes de forureninger, der udgør den største risiko, og hvor en oprensning vil have størst effekt.

Økonomi
Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger
Ingen bemærkninger

Kommunikation
Ingen bemærkninger

Bilag

7 (Offentlig) Forslag til ny institutionslov samt ændring af gymnasielov

Pia Mulvad Reksten
EMN-2026-00764

Resumé
Undervisningsministeriet har sendt to lovforslag, der udmønter dele af aftalen om en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse (epx) mv., i høring.

Lovforslaget fastholder regionernes opgaver på gymnasieområdet samt regionernes ansvar for regional uddannelsesdækning på ungdomsuddannelsesområdet. Lovforslaget giver også regionerne nye styrkede redskaber på gymnasieområdet (genopretningsplaner, godkendelse af profilgymnasier og lokale elevfordelingsregler). Desuden ændres kriteriet for elevfordeling fra transporttid til transportafstand. Yderligere samles alle ungdomsuddannelser under den samme lovgivning.

Lovforslag om ændring af gymnasieloven m.fl. fastsætter øget karakterkrav på 6 til gymnasierne samt konsekvensretter som følge af den nye institutionslov.

Samlet set imødekommer lovforslagene i vidt omfang de elementer og ændringer, som Danske Regioner har arbejdet for.

Danske Regioner udarbejder høringssvar i tæt samarbejde med regionerne mhp. godkendelse i Danske Regioners bestyrelse.

Indstilling
Det indstilles,
at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling
Lovforslag i høring
Danske Regioner har fået to lovforslag, der udmønter dele af aftalen om en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse, i høring. Det overordnede formål med lovforslagene er at skabe én fælles lov og mere enkle rammer for ungdoms- og voksenuddannelsesinstitutionerne, som understøtter gode uddannelsesmuligheder i hele landet.

De nye uddannelser – epx og gymnasiale enkeltfag – er ikke reguleret i dette lovforslag. Der vil komme lovgivning om de nye uddannelser på et senere tidspunkt. Uddannelserne forventes at starte i 2030.

Danske Regioner udarbejder høringssvar i tæt samarbejde med regionerne med henblik på at sikre, at regionerne får de bedst mulige rammer for at varetage deres opgaver på gymnasieområdet, herunder sikre en god og geografisk balanceret uddannelsesdækning i hele landet.

Forslag til Lov om institutioner for ungdoms- og voksenuddannelser m.v.:
Lovforslaget imødekommer på en række vigtige punkter de elementer og ændringer, som Danske Regioner har arbejdet for:

- Loven bekræfter regionernes ansvar for at koordinere den samlede indsats for at sikre en god geografisk uddannelsesdækning, sikre sammenhæng i udbuddet af ungdoms- og voksenuddannelser, fastsætte kapaciteten på institutionsniveau, samt ansvaret for fordeling af elever til alle gymnasiale uddannelser. Det er i stor udstrækning en videreførelse af gældende lov.
- Loven indeholder et forslag om at ophæve minimumskapaciteten på 84 elever på et gymnasium. Forslaget øger den administrative fleksibilitet, men ændrer i øvrigt ikke på forholdene for de små gymnasier.
- Loven implementerer de nye redskaber, som det fremgår i Aftale om en ny erhvervs- og professionsrettet gymnasieuddannelse (2025), at regionerne får, herunder genopretningsplaner, profilgymnasier og supplerende lokale elevfordelingsregler. Ikrafttræden sker ved skoleåret 2030/31.
- Transportafstand erstatter transporttid som fordelingskriterium ved overansøgte gymnasier og imødekommer dermed et ønske fra regionerne og sektoren. Ikrafttræden sker ved skoleåret 2030/31.
- Muligheden for regionale udviklingstilskud til institutionerne videreføres.
- Institutionerne kan bede regionsrådet om at udpege et medlem til deres bestyrelse.
- Institutionerne får pligt til at samarbejde med regionsrådet.
- Regionerne inddrages i ministerens dialog om institutionsstrukturen.
- Lovforslaget sammenskriver lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser i én lov. Det giver fælles rammer for bl.a. bestyrelser, økonomi, tilskud, regnskab og tilsyn, og kan gøre reglerne lettere at administrere – særligt for institutioner med flere uddannelsestyper.

Opmærksomhedspunkter, som Danske Regioner vil pege på i høringssvaret:

- Gymnasiernes mulighed for at føre ventelister genindføres.
- Behov for kvalificering af rammerne for genopretningsplaner, supplerende lokale elevfordelingsregler og profilgymnasier, så redskaberne kan bruges i praksis og tilpasses lokale forhold. Fokus er bl.a. på at sikre klare kriterier,

tilstrækkeligt regionalt råderum, adgang til relevante data og administrative krav, der står mål med formålet.
- De økonomiske konsekvenser for regionerne skal forhandles med Danske Regioner.

Forslag til Lov om ændring af lov om de gymnasiale uddannelser mv.
Lovforslag indeholder i stor udstrækning konsekvensændringer som følge af den nye institutionslov samt øget karakterkrav til gymnasierne (6,0).

Hovedelementer:
- Ministeren tildeler udbud og kan påbyde udbud for at sikre geografisk dækning.
- Ændringerne fastholder regionernes ansvar for koordinering og indstilling vedrørende udbud og placering af gymnasiale uddannelser.
- Regionsrådet inddrages før tildeling, påbud og tilbagekaldelse af udbud.
- Karakterkravet til stx, hhx og htx hæves fra 5,0 til 6,0 i standpunkt og afgangsprøve. Alternativt kræves 7,0 i afgangsprøven. Kravet gælder optag fra 2030/31. Danske Regioner har ikke en holdning til det ændrede karakterkrav.

Opmærksomhedspunkter:
- Lovforslag fastsætter øget karakterkrav på 6 til gymnasierne. Det er vigtigt, at regionerne inddrages i udarbejdelsen af bekendtgørelser og vejledning mv, da ændring af karakterkravet kan have konsekvenserne for optag, kapacitet og udbud i regionen, herunder sagsbehandling.

Uddybning af nye regler og redskaber:

Transporttid ændres til transportafstand:
Ansøgerne til de gymnasiale uddannelser i hele landet håndteres i dag pba. af deres prioriterede uddannelsesønsker samt transporttid ved overansøgte gymnasier. Fremover vil kriteriet blive ændret til transportafstand.

Genopretningsplaner:
Regionerne overtager børne- og undervisningsministerens beføjelse til at pålægge en institution at udarbejde en genopretningsplan. Regionerne skal overveje pålæg om en genopretningsplan, hvis en institution et år viser sig kun i ringe grad at kunne tiltrække 1. prioritetsansøgere. I overvejelserne skal regionerne bl.a. inddrage en vurdering af institutionen som helhed, om der er tale om en midlertidig tilstand, og om det vil være relevant at iværksætte andre tiltag først.

Godkendelse af profilgymnasier:

Reglerne for regionernes godkendelse af profilgymnasier ændres. Et profilgymnasium kan optage (dele af deres) elever baseret på kompetencer frem for de gængse optagelsesregler. I dag kan en region godkende et gymnasium som profilgymnasium, hvis institutionen eller afdelingen har et særligt stærkt og veletableret uddannelsestilbud inden for et bestemt fagligt område, der ikke findes tilsvarende på andre institutioner i nærheden. Fremover vil regionerne kun kunne godkende nye profilgymnasier, hvis godkendelsen:

- bidrager til at sikre elevgrundlaget på institutionen, hvis institutionen ligger i et tyndt befolket område, eller
- bidrager til at skabe en mere balanceret elevsammensætning på institutionen eller andre institutioner i lokalområdet, hvis der er tale om en institution i et byområde, der har problemer med elevsammensætningen.

Samtidig skal institutionen have en særlig stærk faglig profil eller vurderes at være i gang med at opbygge en sådan inden for et bestemt fagligt område.

Supplerende lokale elevfordelingsregler:
Regionerne får pligt til at overveje lokalt at fastsætte supplerende, lokale fordelingsregler, hvis elevsammensætningen på en institution giver anledning til faglige, pædagogiske eller sociale udfordringer, samt

- hvis institutionens andel af tildelte ansøgere med institutionen som 1. prioritet (opgjort pr. uddannelse) er mindre end 70 procent, eller
- en udfordret institution anmoder regionen om at gribe ind.

De supplererede lokale elevfordelingsregler giver mulighed for at fastsætte loft eller reservationspladser i forhold til ansøgere fra en særlig type boligområde.

Herudover vil regionerne få mulighed for at fastsætte supplerende lokale regler til håndtering af ansøgere i forhold til visse lokale udfordringer, der tidligere kunne håndteres med ”lex Stevns”. Lex Stevns henviser til ansøgere, der ikke kan søge et andet gymnasium på grund af særlige lokale og geografiske forhold.

Proces:
Danske Regioner udarbejder høringssvar i tæt samarbejde med regionerne. Pga. den korte tidsfrist sendes høringssvaret til skriftlig godkendelse i bestyrelsen med frist den 6. november.

Link til høringsportalen.

Økonomi

Økonomisk kompensation til regionerne (DUT) forhandles med Undervisningsministeriet. Ministeriet vurderer, at regionerne skal kompenseres med 3,0 mio. kr. i 2029 faldende til 2,8 mio. kr. i 2031.

Sekretariatets bemærkninger

På mødet kan udvalgsmedlemmer eventuelt kort fortælle om status for det igangværende arbejde med at forberede det nye uddannelseslandskab i deres region.

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

8 (Offentlig) Gensidig orientering

Lone Vingtoft

MOD-2026-00174

Resumé

Under dette punkt kan udvalgsmedlemmer gensidigt orientere om aktuelle sager fra egen region. Danske Regioner orienterer desuden kort om aktuelle sager, som ikke optræder som selvstændige punkter på den øvrige dagsorden.

Indstilling

Det indstilles,

at orienteringerne tages til efterretning.

Sagsfremstilling

a. Møder med tidligere by-, land- og transportminister Signe Munk

Der vil være en kort mundtlig orientering om Danske Regioners møder med den daværende minister hhv. den 30. september 2026 og den 22. oktober 2026.
Den 27. oktober blev det meldt ud, at Signe Munk grundet en stresssygemelding ønskede at udtræde af regeringen. MF Karina Lorentzen Dehnhardt, SF, blev herefter udnævnt til ny by-, land- og transportminister.

b. Regionernes budgetaftaler for 2027

I Danske Regioners pressemeddelelse om de politiske budgetaftaler i de fire regioner fremhæves det, at der i alle regioner er afsat midler til understøttelse af den kollektive trafik, som har været ramt af udgiftsstigninger pga. højere brændstofpriser og faldende billetindtægter.
I bilaget til dette punkt ses udklip fra budgetaftaler for 2027 i de fire regioner.

c. Forhandlinger om finansloven for 2027 og regeringens lovkatalog

Der orienteres om relevante emner på udvalgets arbejdsområder.

d. Flextrafik og velfærdskriminalitet

DR's dækningen af flextrafik har sat fokus på alvorlig velfærdskriminalitet, hvor bedrageridømte "fynske flexkonger" har kørt med defekte bremser, fusket med chaufførernes kursusbeviser og udsat borgere for farlig kørsel.
Trafikselskaberne tilkendegiver at have styrket deres kontrol. De har sammen med DI, Dansk Erhverv, 3F og Dansk Person Transport opfordret til, at Færdselsstyrelsens tilsyn styrkes. Daværende transportminister Signe Munk udtalte, at hun var positiv overfor for at se på bedre rammer for flextrafikken og en styrket myndighedskontrol.
Færdselsstyrelsen har i en pressemeddelelse lovet skærpet kontrol med vognmænd og chauffører i branchen.

e. Konferencen Fremtidens Transport, 25. januar 2027
Danske Regioner er medarrangør af konferencen, der i år sætter fokus på, at forbedring af infrastruktur og kollektiv offentlig transport er et middel til at styrke sammenhængskraften og balancen i landet. Om formiddagen deltager udvalgets formand Majbritt Birkholm i en politisk paneldebat om, hvilke politiske tiltag og projekter der skal iværksættes for at bringe Danmark i endnu bedre balance? Danske Regioner tilbyder at betale udvalgsmedlemmernes deltagelse i konferencen, der afholdes i IDA-huset i København.
Link til program

Økonomi
Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger
Ingen bemærkninger

Kommunikation
Ingen bemærkninger

Bilag
1. Regionale budgetaftaler for 2027 (1883696 - EMN-2025-00715)

9 (Offentlig) Eventuelt og næste møde

Lone Vingtoft

MOD-2026-00174

Resumé

Næste møde i udvalget holdes den 10. december 2026.

Indstilling

Det indstilles,

at udvalget tager orienteringen til efterretning.

Sagsfremstilling

Næste udvalgsmøde holdes torsdag den 10. december 2026 i Regionernes Hus.

Økonomi

Ingen bemærkninger

Sekretariatets bemærkninger

Ingen bemærkninger

Kommunikation

Ingen bemærkninger

Bilag

Bilag Titel:	**Høringssvar til EU's specialudvalg (I)**
Dagsordens titel	**EUP-MUU FÆLLES Forslag til ny europæisk udbudsforordning**
Dagsordenspunkt nr	**2**
Bilag nr	**1**
Antal bilag:	**2**

Notat

Danske Regioner

Danske Regioners bemærkninger til EU's forslag til ny udbudsforordning KOM(2026)590

29-10-2026

Danske Regioner har koordineret høringssvaret med de fem regioner og Amgros, og har ikke haft mulighed for at gennemføre en politisk behandling af forslaget. Derfor vil vi hermed varsle, at vi eventuelt vender tilbage med supplerende synspunkter i forlængelse af den politiske behandling af sagen.

Overordnede bemærkninger

Det er væsentligt, at forslaget bidrager til øget fleksibilitet og reducerede transaktionsomkostninger. Danske Regioner finder ikke at forslaget i sin nuværende form – samlet set - giver den nødvendige fleksibilitet for ordregiverne, selvom forslaget på visse områder øger fleksibiliteten. Forslaget vil endvidere - med de foreslåede konkrete bestemmelser - medføre højere priser og øgede administrative omkostninger, ligesom særligt den manglende mulighed for prækvalifikation må forventes at begrænse konkurrencen væsentligt.

Det er derudover afgørende for den samlede implementering, at der etableres et brugervenligt digitalt økosystem, hvilket er Kommissionens ansvar. Det er uklart, hvordan situationen kan håndteres, hvis ikke man kan nå at udvikle og implementere de foreslåede digitale værktøjer.

Der er med forslaget fastsat fire overordnede strategiske politiske mål, som de offentlige udbud skal understøtte:

a) Booste unionens konkurrenceevne og styrke Europas produktionskapacitet samt øge efterspørgslen efter europæisk producerede rene teknologier og produkter.
b) Unionens mål for bæredygtighed og klima
c) Målene for social retfærdighed og fair arbejdsvilkår (CSR)
d) Unionens sikkerhed, resiliens og strategiske uafhængighed

Det understreges desuden, at der skal være bedre muligheder for at varetage strategiske hensyn i udbud og indkøb, uden at dette medfører forøget kompleksitet,

samt at reglerne skal være mere simple og mere fleksible ift. den nuværende regulering.

Danske Regioner finder det positivt, at det offentlige indkøb skal bidrage til EU's sikkerheds- og industripolitik og øvrige strategiske elementer. Forslagene bør dog prioriteres og implementeres hensigtsmæssigt, så der ikke skal bruges ekstra administrative ressourcer i forbindelse med gennemførelsen af størstedelen af alle offentlige udbud.

Danske Regioner har på baggrund af gennemgangen af forslaget udarbejdet nedenstående prioriterede liste over forslåede ændringer i forslaget. Alle foreslåede ændringer kan efter Danske Regioners vurdering gennemføres uden at ændre grundlæggende ved forslaget:

1. Det skal være muligt at prækvalificere tilbudsgivere ift. alle relevante udbudsprocedurer.
2. Det skal være muligt at ændre i udbudsmaterialet mod behørig forlængelse af frister.
3. Pris og bedste forhold mellem pris og kvalitet skal fortsat være ligeværdige redskaber i tilbudsevalueringen.
4. Rammeaftalerne skal som standard have en varighed på seks år
5. Ordregiver skal gives bedre mulighed for udvælgelse med henblik på at begrænse risici og for bedre at kunne leve op til de strategiske mål.

Bemærkninger til de enkelte afsnit
I det følgende gennemgås konkrete dele af forslaget i kronologisk orden. Der henvises endvidere til bilaget, hvor der er konkrete ændringsforslag til de relevante artikler.

Part I Generelle bestemmelser
Danske Regioner havde gerne set en væsentlig forhøjelse af tærskelværdierne eller som minimum en regulering heraf. Konsekvensen af den manglende regulering er, at grænsen for at kunne bruge markant mere simple (nationale) procedurer begrænses pga. inflation. Den manglende regulering af tærskelværdierne bidrager derfor til øgede administrative byrder og løbende reduktion af den fleksibilitet, der kendetegner regionale udbud, der er under grænseværdierne.

Part II Relevante aktører
Det fremgår af forslaget, at de obligatoriske udelukkelsesgrunde kan håndteres af Kommissionens foreslåede it-værktøj om tilbudsgiveres adgang til udbud. Tilsvarende gælder dog ikke for de frivillige udelukkelsesgrunde. Derfor foreslår vi, at der etableres en udvidet adgang til at udvælge tilbudsgivere. Dette vil også øge den

samlede konsistens i forslaget, da udvælgelseskriterierne kan knyttes til de foreslåede, fire strategiske hensyn,

Hermed får ordregiver muligheder for at udvælge ift. eksempelvis forsyningssikkerheds-, sikkerheds- og bæredygtighedshensyn. Særligt ift. sikkerhed indeholder forslaget i senere afsnit en række muligheder for at selektere tilbudsgivere. Disse bestemmelser bør direkte fremgå i samme kapitel som de øvrige selektionsmuligheder.

Part III Procedure for offentlige kontrakter
Der angives med forslaget følgende fire procedurer:

- Åben procedure
- Dynamisk procedure
- Innovations procedure
- Særlig procedure.

Dermed er der med forslaget lagt op til, at den eksisterende mulighed for prækvalifikation bortfalder. Dette finder Danske Regioner meget problematisk, idet denne ændring vil medføre øgede transaktionsomkostninger for både ordre- og tilbudsgivere. Samt særligt reducere SMV'ernes deltagelse i udbud og herved begrænse konkurrencen. Således vil tilbudsgivere, der ønsker at deltage i et udbud, potentielt skulle konkurrere mod et meget stort antal øvrige tilbudsgivere. Afhængigt af udbuddets kompleksitet, vil de enkelte tilbudsgivere således skulle vurdere medgåede ressourcer til udarbejdelse af tilbud op mod en ukendt sandsynlighed for at vinde udbuddet. Særligt i udbud af bare en vis kompleksitet, må dette formodes at medføre, at nogle virksomheder vil undlade at byde. I større infrastrukturudbud (bygge/anlæg, it-infrastruktur m.fl.) kan manglende mulighed for at beregne sandsynligheden medføre, at risikoen for ressourcespild er for høj til deltagelse. Herudover vil manglende mulighed for prækvalifikation medføre et væsentligt forøget ressourcebehov hos ordregiverende myndigheder til gennemgang af tilbud og gennemførelse af forhandlinger. Ved større infrastrukturudbud kan manglende mulighed for prækvalifikation medføre, at udbud af ressourcemæssige årsager ikke kan gennemføres. Selv for almindelige udbud, vil der være risiko for, at en række små- og mellemstore tilbudsgivere opgiver at udarbejde tilbud, da sandsynligheden for at vinde er begrænset.

Ordregivere får til gengæld mulighed for at gennemføre forhandlinger med tilbudsgivere i alle udbud. Dette er en forbedring, da det øger ordregivers værktøjskasse.

Den særlige procedure kan benyttes i nødsituationer og kriser. I de tilfælde kan ordregiver anvende direkte tildeling. Formuleringen er dog meget restriktivt beskrevet og bør åbnes, eksempelvis i forhold til indkøb af infrastrukturelementer til sundhedssektoren.

Grønne indkøb
Generelt er det vores vurdering, at der fortsat gode muligheder for at stille grønne krav og vægte grønne krav i forbindelse med tilbudsevaluering.

Dog er det fortsat reglen, at grønne krav skal være knyttet til kontraktens genstand. Her har bl.a. regionerne arbejdet for større fleksibilitet med udgangspunkt i den grønne dagsorden. Krav til virksomhederne klima- og bæredygtighedsarbejde bør mere generelt kunne indarbejdes i kriterier for udvælgelse og som evalueringskriterier. Definitionen af "indirekte knyttet til kontraktens genstand"[1] opfylder efter Danske Regioners vurdering ikke i tilstrækkelig grad behovet for at kunne fremme den grønne dagsorden.
Se også neden for i afsnittet "ad *kontraktens genstand*".

Endelig er der med forslaget fastsat en række nye skal-krav til ordregiverne. Det drejer sig eksempelvis om krav til energieffektivitet, kravspecifikationer og tildelingskriterier for en række produkter og services. Listen over relevante produkter og services kan endvidere løbende udbygges.

Det er vores vurdering, at dette vil medføre en øget administrativ byrde for ordregiverne.

Indkøb af sundhedsydelser mv.
Det er positivt, at der med forslaget er lagt op til en betydelig lempelse af de eksisterende regler, da ordregivere med forslaget får øgede frihedsgrader ift. indkøb af sundhedsmæssige og sociale ydelser mv. Dette åbner bl.a. for alternative tildelingsmodeller og prækvalifikation, ligesom forslaget åbner for yderligere fleksibilitet i forhold til forhandlinger, der bl.a. kan fremme innovation.

Sikkerhed og modstandsdygtighed
Det fremgår af forslaget, at offentlige indkøb inden for bl.a. sundhedssektoren kan skabe eller forstærke strategiske sårbarheder, når forsyningskæder er koncentrerede, uigennemsigtige eller i uforholdsmæssig grad afhænger af et begrænset antal leverandører i tredjelande. Derfor bør ordregiver indarbejde krav og foranstaltninger vedrørende forsyningssikkerhed og robusthed i kontrakter.

[1] Artikel 90 (4)

Det fremgår, at ordregivere på alle stadier af udbudsprocessen, fra planlægning og markedsundersøgelser til udvælgelse, tildeling og kontraktudførelse, skal kunne iværksætte passende sikkerhedsmæssige foranstaltninger, og ordregiverne skal helt eller delvist kunne ophæve en kontrakt eller udelukke visse økonomiske aktører af sikkerhedshensyn.

Forslaget ses at kunne understøtte disse behov.

Ordregiverne kan:

- begrænse deltagelsen i udbud til EU+-lande. (EU+ = EU lande og lande der har handelsaftaler mv. med EU)
- afvise tilbud under udbudsproceduren fra ikke EU+-lande
- afvise et tilbud, hvis værdien af varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder med oprindelse i Unionen eller af omfattede varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder udgør mindre end 50 % af tilbuddets samlede anslåede værdi.
- kræve, at de varer, tjenesteydelser eller bygge- og anlægsarbejder, der tilbydes, har oprindelse i Unionen
- give ekstra point til tilbud fra EU+ ifm. tilbudsevaluering
- Indarbejde sikkerhedskrav som egnethedskriterier

Bestemmelserne er ikke begrænset til bestemte sektorer. Kommissionen har derudover mulighed for– via delegerede retsakter eller særlovgivning – at fastsætte skal-bestemmelser. Dette gælder eksempelvis for lægemidler med forslaget om ”Critical Medicines Act” der skal reducere EU’s afhængighed.

For indkøb til kritiske enheder omfattet af CER-direktivet gælder endelig en række krav, som ordregiver kan stille fx til lagerføring i EU. Der er en bred palette af muligheder for ordregiverne.

I lyset af den aktuelle geopolitiske situation finder Danske Regioner det grundlæggende positivt, at sikkerhed og modstandsdygtighed kan indarbejdes i udbudsprocedurerne og skal indarbejdes ved kritiske indkøbsområder. Det er dog også vores vurdering, at bestemmelserne vil medføre øgede administrative udgifter for ordregiverne.

Danske Regioner finder det vigtigt, at samspillet mellem den foreslåede udbudsforordning og anden sektorspecifik EU-regulering afklares nærmere. Forslaget indeholder en række bestemmelser vedrørende forsyningssikkerhed, strategisk autonomi og europæisk præference, samtidig med at tilsvarende hensyn i stigende grad reguleres gennem sektor specifikt lovgivning.

Dette gælder bl.a. initiativer vedrørende kritiske forsyningskæder og kritiske produkter, herunder Critical Medicines Act, samt øvrige EU-initiativer inden for sikkerhed, robusthed og strategisk autonomi.

Danske Regioner mener, at der bør sikres en mere klar afgrænsning og sammenhæng mellem de forskellige regelsæt, så ordregivere ikke pålægges overlappende, uklare eller potentielt modstridende krav ved planlægning og gennemførelse af udbud.

Kontraktens genstand
Det fremgår af forslaget, at udvælgelseskriterier, evalueringskriterier, kravspecifikationer mv. skal være forbundet til kontraktens genstand – direkte eller indirekte. Dette er i overensstemmelse med nuværende regulering og rummer ikke forbedrede muligheder for at stille krav til virksomhedens generelle politikker fx i forhold til bæredygtighed. Dette udgør efter Danske Regioner en væsentlig begrænsning i forhold til at fremme mere grønne og bæredygtige indkøb. Som anført oven for ad *grønne indkøb*, bør forslagets bestemmelser om kontraktens genstand derfor udvides til også at kunne favne mere generelle forhold om bl.a. politikker, der ikke i den nuværende udbudsretlige praksis anses for knyttet til kontraktens genstand.

Tildelingskriterier
Ordregivere skal fremover – som hovedregel – evaluere tilbud på baggrund af bedste forhold mellem kvalitet og pris. Hermed reduceres ordregivers muligheder for at køre priskonkurrence i markeder, hvor dette redskab er mest relevant. Kvalitetskriterierne skal iht. forslaget udgøre mindst 30 pct., dog mindst 50 pct. ved arbejdskraft intensive udbud. Forslagets implikationer ift. konkrete udbud er uigennemsigtig, og der er væsentlig risiko for, at tilbudsgivers tilbud direkte influerer på vægtningen af kvalitetskriterier. Ved lille prisspredning i de indkomne tilbud, vil kvalitetsvægtningen tenderer at gå mod 0, mens en høj prisspredning vil medføre, at kvalitetsvægtningen slår markant mere igennem. Danske Regioner ønsker derfor, at det fortsat skal være muligt (kun) at regulere kvaliteten via kontraktvilkår, herunder grønne kriterier, som tilbudsgiverne skal opfylde. Danske Regioner foreslår derfor, at der forsat er valgfrihed i forhold til fastlæggelse af tildelingskriterier, så der fortsat kan evalueres på baggrund af pris, hvor dette pga. markedets forhold eller kontraktens genstand giver bedst mening.

Forslaget indeholder fortsat mulighed for at udbyde med max-pris (”omvendt udbud”), så tilbudsgivere alene konkurrerer på kvalitative elementer. Dette er positivt.

Fleksibilitet i form af ændringsmuligheder

Muligheden for at ændre i udbudsmaterialet i løbet af udbudsperioden ses ikke umiddelbart udvidet i forhold til det nuværende direktiv. Som de relevante bestemmelser må læses, åbnes der primært kun for reparationsadgang, så mindre fejl i udbudsmaterialet og i tilbudsgivers materiale kan rettes.

Forslaget sætter i flere bestemmelser rammerne for ændringer i forhold til kontraktens genstand, hvilket kan læses som en udvidelse af rammerne for ændringer, men herefter også, at ændringer ikke (potentielt) kan have ændret konkurrencen. Dette "potentielle" kriterium ift. konkurrencen udgør et meget uklart kriterium, og svarer derfor til den nuværende retstilstand.

Både danske ordre- og tilbudsgivere har ønsket betydeligt bedre muligheder for at tilrette udbudsmaterialet under udbudsprocessen. Dette særligt med henblik på at undgå unødige klagesager og annullationer.

Konkret ønsker Danske Regioner, at mulighederne for ændringer under udbudsprocessen, under forhandlinger, og efterfølgende ændringer, i langt højere grad kan baseres på kendskabet til det marked, herunder kendskabet til de aktører, der har vist interesse i udbuddet via de elektroniske udbudssystemer.

Rammeaftaler
Kontraktperioden for rammeaftaler med én leverandør foreslås med forslaget reduceret fra 4 til 3 år. Dette vil medføre behov for flere udbud og hermed øgede omkostninger for både ordre- og tilbudsgivere. Yderligere er der sat begrænsninger på varigheden af kontrakter, der er indgået på en rammeaftale. I dag gælder der ingen begrænsninger. Begrænsningen vil bl.a. ramme ordregiversmulighed for at tilbyde mere komplekse systemanskaffelser, der nødvendigvis må have længere varighed pga. afskrivningsbehov eller behov for længerevarende systemvalg. En længere aftalehorisont kan derfor både reducere omkostningerne ved hyppige genudbud og understøtte attraktive priser og leverandørernes incitament til at foretage investeringer i fx kapacitet og forsyningssikkerhed. Dette er særlig relevant på områder som medicoteknisk udstyr, laboratorieudstyr og IT-systemer, hvor implementering, oplæring og integration udgør vitale dele af rammeaftalen.

Part V – Digitalt økosystem
Der er forslag om flere nye digitaliseringsredskaber, hvor Kommissionen får ansvaret for hovedparten. Planen er at etablere et digitalt eco-system for of-fentlige udbud.

Det digitale eco-system iht. forslaget af følgende elementer:
1. Kommissionen skal etablere et sikkert netværk for dataudveksling ml. ordregivere og tilbudsgivere.
2. Kommissionen skal etablere og drive en e-handels platform

3. Kommissionen skal etablere og drive en elektronisk ”adgangs” service, der skal verificere om tilbudsgivere er omfattet af udelukkelses-grunde mv. ift. de kriterier ordregiver har fastsat i udbuddet.
4. Hver medlemsstat skal etablere et data rum for offentlige indkøb med alle oplysninger relateret til udbud mv. med henblik på løbende monitorering.
5. Kommissionen skal etablere et fælles data rum for offentlige indkøb baseret på medlemsstaternes data rum, der også skal bruges til monitorering.

Etableringen af succesfulde digitale redskaber er afgørende for implementeringen af reformen af udbudsreguleringen. Forslaget rummer imidlertid ingen beskrivelser af, hvordan ordre- og tilbudsgivere skal håndtere mulig mangelfuld implementering af it-løsningerne. Danske Regioner opfordrer til, at dette tilføjes.

Økonomi og administrative omkostninger
Kommissionen har udarbejdet en ”impact assesment”, hvor de forventer besparelser for både ordre- og tilbudsgivere. Besparelserne er primært knyttet til etableringen af et digitalt økosystem for offentlige indkøb. Det er sekreta-riatets foreløbige vurdering, at forslaget vil medføre merudgifter for regio-nerne på baggrund af nedenstående seks parametre:

1. Øgede administrative byrder for både ordre- og tilbudsgivere som følge af manglende muligheder for præ-kvalificering og kortere løbetid for rammeaftaler.
2. Øgede administrative byrder ifm. at tilbud – som hovedregel – skal evalueres på baggrund af bedste forhold mellem pris og kvalitet.
3. Øgede priser som følge af Europæisk præference i fremtidige indkøb.
4. Øgede administrative byrder for ordregiverne som følge af nye krav til indrapportering.
5. Øgede administrative byrder for ordregiverne som følge af en skærpet undersøgelsespligt i forbindelse med hensyn til europæisk præference i udbud mv.
6. Øgede administrative byrder som følge af, at en række udbudsområder vil blive omfattet af obligatoriske grønne krav.

Danske Regioner forventer på den baggrund, at der vil være en DUT-forhandling, når det endelige forslag foreligger.

Relateret document 2/2

Dokument Navn:	**Bilag til høringssvar - specialudvalgshøring.docx**
Dokument Titel:	**Bilag til høringssvar - specialudvalgshøring**
Dokument ID:	**1891274**

Notat

Danske Regioner

Bilag til høringssvar

29-10-2026
EMN-2026-00726

Forkortelser:
UBD = Udbudsdirektivet, DIRECTIVE 2014/24/EU
UL = Udbudsloven
UF = Udbudsforordningsforslag offentliggjort af EU-Kommissionen den 9. september 2026 (KOM(2026)590)

UF artikel og emne	**Bemærkninger og forslag**
Recital 4	Den nuværende recital nr. 4, hvorefter kvalifikationsordninger, uden nogen form for udvælgelse, er ikke gentaget. Recital 4 er bl.a. en kodificering af dommen Falk Pharma (C-410/14), og udgør retsgrundlaget for Tirkkonen-dommen (C-9/17). *Forslag: Princippet bør for klarhedens skyld fortsat være fremhævet i en ny forordning.*
6 (14) + (15) Definitioner	Betegnelserne 'procurement detail' og 'procurement information' er ikke logiske. *Forslag: 'Procurement information' kunne passende ændres til fx procurement data.*
2 Tærskel-værdier	Tærskelværdierne reguleres ikke i takt med inflationen. Dette medfører at et stigende antal kontrakter omfattes af udbudspligten. Herved stiger de administrative omkostninger. *Forslag: Tærskelværdierne bør fastsættes som en årlig værdi, så vurderingen af udbudspligt sker på baggrund af kontraktens værdi pr. år frem for den samlede værdi over hele kontraktperioden. Dette vil sikre en mere proportional og administrativt hensigtsmæssig regulering, hvor tærskelværdien bedre afspejler kontraktens faktiske årlige økonomiske betydning og samtidig reducerer de administrative byrder for både ordregivere og tilbudsgivere.*
27 Udvælgelses-kriterier	Betyder indføjelsen af ordet "legal" i stk. 2 og stk. 3, at der i udvælgelseskriteriet kan stilles særlige krav til, at tilbudsgiver har retlig interesse og/eller at tilbudsgiver skal have særlige retlige kapaciteter fx en bestemt selskabsform. Det er uklart, hvilken betydning det har, at der i stk. 2 og stk. 3 er introduceret, at "Selection criteria" skal relatere sig til "legal standing" og "legal capacities". Ordet "legal" var ikke brugt i UBD. Regionerne ønsker en præcisering heraf. Bemærk tillige, at security, cyber security og fysisk modstandsdygtighed kan indgå som egnetheds-kriterier, jf. artikel 66, stk. 4, artikel 68, stk. 4 og artikel 69, stk. 2. Se tillige artikel 61 (2) om innovative tiltag som egnethedskriterium. Det anses som uhensigtsmæssigt, at opremsningen af egnethedskriterier står flere steder i forordningen.

	Der mangler tilsvarende muligheder ift. bæredygtighedsområdet, så der kan udvælges virksomheder, der aktivt understøtter EU's klimamål. *Forslag: Saml alle bestemmelser vedrørende udvælgelse i artikel 27 og lemp kravene om, at det skal være associeret med kontraktens genstand.*
30 110 111 Markedsdialog	Jf. stk. 2 skal alle markedsdialoger nu annonceres i NPPDS (National Public Procurement Data Space), jf. art. 110 (1) og (2), ligesom resultatet af en markedsdialog skal annonceres, jf. art. 111 (1). Der er her tale om en væsentlig ændring i forhold til det nuværende direktiv. At gøre det mere besværligt at afholde markedsdialog, er ikke vejen frem til innovative indkøb. Der vil medgå ikke uvæsentlige ressourcer hertil, ligesom det er uklart, hvad formålet med "efter-annoncering" af markedsdialog er. Det fremgår ikke af art. 30 eller 110, om annonceringen skal indeholde udvælgelseskriterier, men proces for udvælgelse til markedsdialog vil dels kunne afholde ordregivere fra at afholde dialog (særligt hvis den ligger tæt på offentliggørelse af udbuddet), dels afholde potentielle tilbudsgivere fra at deltage, da det er erfaringen, at potentielle tilbudsgivere er meget tilbageholdende med at anvende ressourcer til udfærdigelse af materiale før det egentlige udbud. *Forslag. Artikel 30, stk. 2 udgår.*
33 Stk. 2 Gennem-førelse af forhandlinger	Bestemmelsen indikerer umiddelbart udvidelse af forhandlingsrummet qua i) de anførte eksempler på forhold, der kan forhandles (og som udgør "non-essential characteristics"), og ii) at ordregiver selv kan indkredse forhandlingsrummet via sin beskrivelse af kontraktens genstand og væsentligste kontraktvilkår i udbudsbekendtgørelsen. Forhandlingsrummet indsnævres dog af "not substantially alter the subject-matter". "Substantially alter the subject-matter" er defineret i artikel 106 (3), der bl.a. inkluderer "*..would have changed the condition of competition*" og forbud mod ændring af "*essential terms*", bl.a. "scope of contract" og "*initial economic balance in favour of the contractor*". Bestemmelsen indeholder dermed både en positiv afgrænsning ("non-essential characteristics") og en negativ afgrænsning ("not substantially alter the subject-matter") Bestemmelsen kan umiddelbart læses som en udvidelse af forhandlingsrummet til at ligge inden for ordregivers egen beskrivelse af kontraktens genstand og væsentligste kontraktvilkår, herunder fordi termen "minimumskrav" er udgået. Det er dog uklart, hvor grænsen går i forhold til detaljeringsgraden af "kontraktens genstand" i udbudsbekendtgørelsen, ligesom henvisningen til artikel 106 (3) fortsat gør, at ændringsmuligheden indeholder et væsentligt skønselement. *Forslag: Det skal præciseres, at der ved vurderingen af "substantially alter the subject-matter" særligt skal tages hensyn til ordregivers markedskendskab og de specifikke økonomiske aktører, der har vist interesse for udbuddet via ordregivers udbudsportal (eProcurement platform), ved vurderingen af, om ændringen kunne have betydning for konkurrencen.*

34 Den åbne procedure	Det er problematisk, at ”open procedure” ikke giver mulighed for prækvalifikation. Udbudsformerne begrænset udbud, udbud med forhandling og konkurrencepræget dialog, der i UF alle er indeholdt i "open procedure", er i dag udbud med prækvalifikation. Særligt udbud med forhandling og konkurrencepræget dialog er meget ressourcetunge udbud med flere møder med tilbudsgiverne i form af dialogmøder og forhandlinger. Der er ofte 10-15, der i denne type udbud i dag søger prækvalifikation, og ordregiver vil i udbud med forhandling typisk prækvalificere 5 og i konkurrencepræget dialog prækvalificere 3, selvom der står "mindst" 3 eller 5. Hvis der ikke fremover gives mulighed for prækvalifikation, vil det føre til et stort ressourceforbrug og værdispild hos ordregiver og tilbudsgivere. Tilbudsgiverne vil uden prækvalifikation skulle stille op til mange flere dialogmøder og forhandlinger, og det vil i særlig grad belaste SMV'erne. Der vil være risiko for, at tilbudsgivere generelt og SMV'ere især vil undlade at deltage i udbudsprocesser, fordi de ikke har ressourcer til det. Ordregivere vil ligeledes blive pålagt ekstra byrder ved at skulle forhandle med mange flere tilbudsgivere end i dag. *Forslag: Muligheden for prækvalifikation indsættes i artiklen.*
50 Grønne offentlige indkøb	Det er umiddelbart en videreførelse af retsstillingen i dag. Der er ikke tale om en udvidet adgang til at benytte grønne krav. Ift. stk. 4 efterspørger vi en klar forklaring på definitionens praktiske konsekvenser. Skal det blot anvendes til registrering, rapportering, statistik mv.? *Forslag: Det skal tydeliggøres, hvad der forstås ved "selection criteria", når prækvalifikation ikke længere er muligt. Kan grønne krav benyttes som egnethedskrav og i så fald i hvilket omfang? Der bør være en tydelig afgrænsning mellem egnethedskrav og "specifications", "award criteria" samt "contract performance clauses".* *Supplerende foreslås, at der fastsættes mere operationelle fælleseuropæiske standarder og metoder, som gør det muligt at omsætte EU's klima- og miljømål til konkrete udbudskrav. Det bør tydeliggøres, at ordregivere kan anvende miljømærker og præmiere virksomheder, der dokumenteret arbejder med reduktion af klima- og miljøpåvirkninger gennem hele værdikæden, fx via SBTi eller tilsvarende.*
51 Cirkulær økonomi og ressourceeffektivitet	*Forslag: Det skal tydeliggøres, hvad der forstås ved "selection criteria", når prækvalifikation ikke længere er muligt. Kan krav til cirkularitet mv. benyttes som egnethedskrav og i så fald i hvilket omfang? Der bør være en tydelig afgrænsning mellem egnethedskrav og "specifications", "award criteria" samt "conditions for the performance of contracts."* *Supplerende foreslås, at det tydeliggøres, at der kan stilles krav til fuld cirkularitet, herunder både til anvendelsen af genanvendte materialer og til muligheden for at genanvende produktets materialer efter endt brug. Der efterlyses desuden fælles standarder eller vejledninger, som gør det lettere at opstille effektive og operationelle krav til cirkularitet.*
52 Energieffektivitet	Ordregiver får pligt til at købe varer/tjenesteydelser med høj energieffektivitet. Regionerne efterspørger en præcisering af forholdet mellem den generelle forpligtelse i artikel 52, stk. 1, første punktum, og de efterfølgende litra a-d. Det bør navnlig præciseres, om forpligtelsen til alene at købe produkter, tjenesteydelser og arbejder med høj energieffektivitet finder selvstændig anvendelse på indkøb, der ikke er

	omfattet af litra a-d, og i givet fald efter hvilke kriterier ordregiver skal fastlægge, hvad der udgør "high energy efficiency performance". Hvornår er noget teknisk umuligt? Det er bedre beskrevet som undtagelsesmuligheder i artikel 54. *Forslag: Undtagelserne skal være mere fleksible og som minimum skal der kunne tages hensyn til patientsikkerhed og forsyningssikkerhed.*
54 Krav til grønne indkøb for visse produkter	Her er der et skal krav (pligt), men indholdet er uklart. Hvad forstås ved "passende miljøegenskaber"? Er det en skønsmæssig vurdering ift. omfanget? Hvad er dokumentationskravet ift. artikel 54? Vi ser umiddelbart listen udtømmende. Stk. 2. Kommissionen kan lave yderligere lovgivning, og kan tilpasse løbende inden for den ramme de har givet sig selv. Ordningen kan medføre et betydeligt løbende ressourceforbrug for ordregiverne, som skal holde sig ajour med ændringer i bilag VII og tilhørende delegerede retsakter samt vurdere deres relevans og anvendelse ved planlægningen af de enkelte udbud. Dette kan svække den tilsigtede forenkling, navnlig hvis ændringer træder i kraft med korte overgangsperioder eller uden samlet, lettilgængelig information. *Forslag: Undtagelserne i stk. 3 skal være mere fleksible og som minimum skal der kunne tages hensyn til patientsikkerhed og forsyningssikkerhed.*
55 Socialt ansvarlige offentlige indkøb	*Forslag: Det bør præciseres, hvordan bestemmelsen om, at overholdelse af eksisterende arbejds- og socialretlige forpligtelser ikke i sig selv udgør socialt ansvarlige indkøb, skal forstås i praksis. Herunder bør det afklares, om ordregivere fortsat kan stille krav til arbejds- og sociale forhold omfattet af konventionerne i bilag II, eller om sådanne krav skal gå videre end konventionernes minimumsforpligtelser.*
58 Tjeneste-ydelses kontrakter for social, sundhed og uddannelse (ny "light-bestemmelse")	Som udgangspunkt vil alle tjenesteydelser i Annex VI skulle udbydes iht. national ret, under overholdelse af principperne i artikel 2, og med pligt til offentliggørelse af tildeling. Bestemmelsen har dog en uklar formulering i stk. 1: "provided that the nature of the services makes it necessary for the public buyers to take into account the specificities of the services in question" Iht. ordlyden i stk. 1 er det altså ikke nødvendigvis nok, at en ydelse *står på Annex VI*. Man skal også kunne pege på, at tjenestens karakter gør det nødvendigt at tage særlige hensyn. Bestemmelsen indeholder et skøn og en uklar bevisbyrde for ordregiver. *Forslag: Bestemmelsen skal ikke indeholde en uklar bevisbyrde for ordregiver.*
60 Innovations-indkøb	Krav om at, at ordregiver skal klassificere sit indkøb som "innovationsindkøb", hvis ordregiver efterspørger innovative løsninger. Bestemmelsen i stk. 1 er ikke nødvendig. *Forslag: Stk. 1 i artiklen fjernes, da den er unødvendig og medfører øgede administrative krav til ordregiver.*
63 Licenser	Indeholder en "kontraktbestemmelse", der pålægger en leverandør at tildele den offentlige indkøber tilstrækkelige licensrettigheder til gennemførelsen af kontrakten. Hvordan håndhæves denne bestemmelse, hvis den ikke er gentaget i kontrakten?

79 Forskning og udvikling	Henviser til definitionen af R&D i artikel 6 (16) og svarer til den nuværende bestemmelse og praksis. Andet afsnit indeholder dog vanskeligt forståelige henvisninger til innovationsproceduren. *Forslag: Andet afsnit fjernes, da det ikke er nødvendigt.*
80 Kontrakter tildelt til egne kontrollerede enheder.	Svarer til §§ 12 – 14 i udbudsloven. Stk. 3 svarer til § 13. Det ville være ønskeligt, at juridiske personer, der styres af flere ordregivere, også kan tildele offentlige kontrakter til en eller flere af disse ordregivere, og ikke kun i den situation (jf. art. 80 (2), hvor den juridiske person kun styres af én ordregiver. Dette giver en begrænsning i udnyttelsen af offentlige ressourcer.
90 Forbindelsen til kontraktens genstand	stk. 1, 1. afsnit, har ordlyden:" Selection criteria, award criteria, specifications, and the conditions for the performance of contracts shall be linked to the subject-matter of the contract.". Der skal dermed fortsat være forbindelse til kontraktens genstand, og det kan ske enten direkte eller indirekte, jf. stk. 2. Stk. 3 uddyber, hvad der forstås ved en indirekte forbindelse, der skal have forbindelse til "the product subject to the procurement in question". Det er imidlertid uklart, hvor tæt og konkret denne forbindelse skal være. Det er således fortsat ordregivers bevisbyrde, at uhensigtsmæssigheder i en fabriks drift direkte skyldes det konkrete produkt, som ordregiveren er ved at købe. Hvis der produceres flere produktionslinjer i en fabrik, er det en bevisbyrde, som er nærmest umulig at løfte for en ordregiver. Ordregivere vil derfor fortsat have vanskeligheder med at stille grønne krav og CSR-krav i det hele taget til de arbejdsprocesser, der forgår på en fabrik. *Forslag: Det skal udvides, hvad der kan anses for en indirekte tilknytning til kontraktens genstand. Ordregivere bør bl.a. kunne anvende miljømærker og certificeringer samt stille krav til eller præmiere leverandørers bredere bæredygtighedsarbejde, fx miljøledelsessystemer, SBTi, anvendelse af vedvarende energi og klima- og miljøindsatser i værdikæden. Det bør desuden fremgå eksplicit, at miljømærker kan anvendes i deres helhed, også hvor enkelte mærkekriterier ikke har en direkte tilknytning til kontraktens genstand. Der er samtidig et ønske om mulighed for at kræve selve miljømærket frem for altid at skulle acceptere "tilsvarende" dokumentation.* *Bilag II bør opdateres, så det også omfatter ILO-konvention nr. 155 og nr. 187 om arbejdsmiljø, som blev føjet til ILO's grundlæggende principper og rettigheder på arbejdspladsen i 2022.*
98 Tildelingskriterier, stk. 2 Stk. 4-5	Er "..through a comparison of their price and quality" fortsat udtryk for en absolut evaluering, eller betyder det en *relativ evaluering*? De foreslåede minimumskrav til kvalitetsvægtning kan medføre øget administration uden en tilsvarende forbedring af indkøbenes kvalitet. Det er usikkert, om reglerne vil føre til færre udbud, hvor pris er det eneste eller det klart dominerende konkurrenceparameter. Efter stk. 5 kan ordregiveren fravige minimumsvægtningen, når kvaliteten kan sikres gennem specifikationer, relevante kontraktvilkår eller en kombination af disse og kvalitetsbaserede tildelingskriterier. Ordregiveren skal i den

	offentlige konkurrenceoversigt angive, hvilken fremgangsmåde der begrunder fravigelsen. Faste minimumsprocenter er ikke i sig selv en garanti for bedre kvalitet. Vægtningen bør bero på kontraktens karakter, ordregivers konkrete behov og de relevante kvalitetsforskelle, som markedet tilbyder. Ved standardiserede varer eller ydelser, hvis indhold i høj grad er fastlagt ved lovgivning, kan kvaliteten være mere hensigtsmæssigt sikret gennem bindende krav end gennem pointgivning. I sådanne udbud kan mulighederne for at opstille meningsfulde og efterprøvelige kvalitetskriterier, der differentierer tilbuddene, være begrænsede. Reglerne bør ikke tilskynde til kunstige kvalitetskriterier alene for at opfylde minimumsprocenterne. *Forslag: Laveste pris skal fortsat være et gyldigt evalueringskriterium, da dette er et hensigtsmæssigt værktøj i en række udbud. Det er også forbundet med færrest administrative ressourcer.* *Hvis minimumsprocenterne fastholdes, bør adgangen til fravigelse – herunder også begrundelseskravet – gøres enkelt for ordregiver at håndtere.* *Endelig bør begrebet "arbejdskraftintensiv" i stk. 4 defineres. Det bør fremgå, om vurderingen bygger på lønomkostningernes andel eller ydelsens karakter, hvilken tærskel der gælder, og hvordan blandede kontrakter skal behandles. Uden en klar afgrænsning risikerer bestemmelsen at skabe usikkerhed om anvendelsen af minimumsvægtningen på 50 %.*
102 <u>Ændringer i udbudsmateriale under udbudsprocessen</u>	Bestemmelsen bør give ordregiver en videre og mere klar adgang til at foretage ændringer end efter gældende ret. Ændringer skal ikke medføre annullation og genudbud, alene fordi ændringen kan have haft betydning for potentielle tilbudsgiveres interesse i udbuddet eller konkurrencens udfald. Ordregiver bør i videre omfang kunne afhjælpe sådanne forhold ved at offentliggøre ændringen og fastsætte en ny, passende tilbudsfrist. De elektroniske udbudssystemer giver i dag ordregiver mulighed for at identificere de økonomiske aktører, der har tilgået udbudsmaterialet. Disse aktører kan dermed gøres direkte opmærksomme på en ændring. Sammenholdt med fornyet offentliggørelse og en tilstrækkelig fristforlængelse reducerer dette efter regionernes opfattelse risikoen for, at en ændring begrænser konkurrencen. Det er i såvel ordregivers som tilbudsgivernes interesse, at udbudsmaterialer rettes for at undgå annullationer, der giver forøget arbejdsmængde for alle parter i et udbud. *Forslag: Der gives bedre mulighed for at tilpasse udbudsmaterialet under udbudsprocessen.*
103 Rammeaftaler	Rammeaftalers længde forkortes til 3 år, hvis der kun er en økonomisk aktør, men forlænges til 5 år, hvis der er flere økonomiske aktører. I dag er hovedreglen 4 år uanset antallet af økonomiske aktører. I hovedparten af rammeaftaler i dag får kun en økonomisk aktør en kontrakt. Det betyder, at kontraktlængden for de fleste rammeaftaler forkortes, hvilket er en økonomisk byrde for ordregivere, der skal foretage udbud af rammeaftaler oftere. Det er ikke altid muligt at have flere leverandører på en rammeaftale, da der skal være saglige og gennemsigtige kriterier for, hvilke af aktørerne, der får de konkrete aftræk på rammeaftalen, hvilket ikke altid er muligt. Tilbudsgiverne vil ligeledes opleve en øget arbejdsbyrde ved at skulle deltage i flere udbud.

Stk.4	I stk. 4 begrænses varigheden af kontrakter, der er baseret på rammeaftaler, til maksimalt rammeaftalens udløb + 50 %. Kontrakter baseret på rammeaftaler vil derfor have en fast udløbstid, svarende til 1,5 år/3 år efter rammeaftalens udløb. Rammeaftaler kan dermed miste deres formål tæt på udløb. Bestemmelsen vil særligt rammeordregivers muligheder for at tilbyde indkøb af fagsystemer eller andre løsninger, med tilhørende serviceaftaler, når kunden kun kan beholde anskaffelsen og serviceaftalen i et yderst begrænset tidsrum. *Forslag: Rammeaftalerne skal have en længere varighed på 6 år med mulighed for både kortere og længere varighed efter ordregivers konkrete behov, herunder hensyntagen til optimal konkurrencesituation i markedet.*
106 Stk. 3 Ændring af kontrakter i deres varighed.	Artikel 106 er generelt en videreførelse af udbudslovens §§ 178 – 184 med visse modifikationer. På samme måde som i artikel 33 (gennemførelse af forhandlinger), kan bestemmelsen umiddelbart læses som en udvidelse af ændringsadgangen, da ændringsadgangen i sin negative afgrænsning (”*not-substantial*”) i stk. 3 angives til ”would have changed the condition of competition” og ”essential terms or conditions of the contract, such as the scope of the contract [and] the initial economic balance in favour of the contractor”. Det bemærkes i den sammenhæng, at termen ”minimumskrav” er udgået. Det bemærkes samtidigt, at der er kommet mere fokus på, at ændringer ikke kan ske, hvis det ændrer den økonomisk balance til fordel for leverandøren. På samme måde som i artikel 33, stk. 3, hviler ændringsadgangen i artikel 106, stk. 3 dog fortsat på et væsentligt skøn i forhold til ”substantial”. *Forslag: Det skal præciseres, at der ved vurderingen af ”substantial” skal tages hensyn til ordregivers markedskendskab og de specifikke økonomiske aktører, der har vist interesse for udbuddet via ordregivers udbudsportal (eProcurement platform), ved vurderingen af, om ændringen kunne have ændret konkurrencen.*
28 133 134 Digitalt økosystem.	The electronic eligibility service skal anvendes som bevis for udelukkelsesgrunde, egnethedskriterier og ”country of origin”, og via leverandørens udfyldelse af ”digital business credential tool”, jf. artikel 28 (3) og (4). Kommissionens centrale service til verifikation af udelukkelsesgrunde og opfyldelse af egnethedskriterier og krav om oprindelse og ”National Public Procurement Data Spaces”. Vi støtter formålet om øget gennemsigtighed og bedre adgang til udbudsdata. Artikel 134 fastsætter imidlertid meget omfattende krav til indsamling, validering, opbevaring og tilgængeliggørelse af oplysninger gennem det nationale udbudsdataområde, NPPDS. Kravene skal ses i sammenhæng med de korte frister i artikel 134, stk. 3-5, og medlemsstaternes pligt til at indføre sanktioner efter stk. 9. Det bør præciseres, at ordregivere kun skal indberette oplysninger, som er nødvendige for at opfylde forordningens formål. Kravene bør desuden afgrænses under hensyn til proportionalitet, beskyttelse af fortrolige oplysninger og de administrative byrder for ordregivere og tilbudsgivere.Oplysninger, der allerede er indberettet til TED, nationale udbudssystemer eller andre offentlige systemer, bør automatisk genanvendes. Ordregivere bør ikke være forpligtede til at indberette den samme oplysning flere

	gange. Ansvaret for teknisk overførsel, validering og tilgængeliggørelse bør påhvile den ansvarlige NPPDS-myndighed og ikke den enkelte ordregiver. Det bør endvidere fremgå udtrykkeligt, hvilke regler der gælder, hvis NPPDS eller forbindelsen til Unionens dataområde ikke er fuldt operationel ved forordningens anvendelsesdato eller senere er utilgængelig. Ordregivere bør i sådanne tilfælde kunne opfylde deres forpligtelser gennem eksisterende nationale systemer. Frister bør suspenderes under systemnedbrud, og manglende indberetning bør ikke kunne sanktioneres, når den skyldes tekniske forhold uden for ordregiverens kontrol. Der er samlet set tale om et meget ambitiøst projekt, der afløser ESPD'et mv. Og det fremgår ikke, hvad der skal ske, hvis systemerne ikke er effektivt implementeret i 2030.

Bilag Titel:	**Regionale budgetaftaler for 2027**
Dagsordens titel	**Gensidig orientering**
Dagsordenspunkt nr	**8**
Bilag nr	**1**
Antal bilag:	**1**

Budgetaftaler 2027 – udklip fra fire regioner

Miljø og grøn omstilling

Region Midtjylland	Region Østdanmark	Region Syddanmark	Region Nordjylland
Jordforurening Forligspartierne er enige om at fortsætte indsatsen for at beskytte grundvandet og håndtere jordforureninger, herunder generationsforureningerne på Harboøre Tange. Der arbejdes fortsat for en langsigtet statslig finansiering af indsatsen ved Cheminovas gamle fabriksgrund og Rønland. **Råstofforbrug og øget cirkulær anvendelse** På råstofområdet skal en ny råstofplan sætte retningen for den fremtidige råstofforsyning med fokus på lavere råstofforbrug og øget cirkulær anvendelse. Forligspartierne er samtidig enige om, at der i 2027 skal ses nærmere på, hvordan sagsbehandlingen kan styrkes i lyset af det stigende antal og den øgede kompleksitet i ansøgningerne. **Bæredygtig jordhåndtering** Forligspartierne er optagede af at sikre en bæredygtig jordhåndtering i forbindelse med regionens byggerier. Region Midtjylland indgik i 2016 i et samarbejde med en række kommuner og Niras A/S om Bæredygtig jordhåndtering i Region Midtjylland. Resultaterne herfra blev offentliggjort i 2018, og viste at der er store økonomiske besparelser ved lokal genanvendelse af jord. Der er således et eksisterende vidensgrundlag, der kan arbejdes videre med.	**Bedre anvendelse af råstoffer og byggematerialer** Udfordringen med manglen på råstoffer på Sjælland og øerne bliver ved med at vokse. Vi har brug for råstoffer til anlæg og byggeri, men indvinding af råstoffer kommer med konsekvenser både for lokalsamfund, hvor grusgravene udlægges tæt på borgerne, og for vores natur og miljø. Regionen har en målsætning om at erstatte 20% af de primære råstoffer med sekundære råstoffer i 2030 som bidrag til en mere bæredygtig udvikling. De tidligere regioner har i flere år arbejdet med bæredygtigt byggeri med mindre ressourcetræk af primære råstoffer ved at genanvende f.eks. asfalt, jord og grus fra anlægsprojekter. Analyser viser, der er meget mere at komme efter, og vi vil gerne hæve ambitionen til en større andel. ⇒ Vi afsætter derfor 2 mio. kr. årligt fra 2027 til 2029 til at fortsætte indsatsen for at nedbringe forbruget af råstoffer. Region Hovedstaden har som led i indsatsen for bæredygtigt byggeri arbejdet med materialestationer. Vi vil videreføre denne indsats i 2027 inden for det administrative budget. Vi vil desuden gøre Christiansborg opmærksom på, at der er behov for en national råstofstrategi og en ændring af råstofloven, så lovgivningen af	**Mere tempo i beskyttelsen af drikkevandet** Med en ny strategi for jordforureningsområdet vil Regionsrådet sætte den overordnede retning for de kommende års indsats for at beskytte grundvand, mennesker og natur imod forureningsrisiko fra jordforureningerne. Vi har fortsat stort fokus på godt drikkevand og menneskers sundhed. I en verden i forandring fordrer god opgaveløsning på jordforureningsområdet nytænkning. Vi opfordrer derfor Udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse til også at indarbejde emner som udvikling af teknologi og metoder i samarbejde med omverdenen samt klimaforandringernes påvirkning af risiko fra jordforureningerne i det forslag til strategi, som udvalget skal fremlægge for regionsrådet. Regionsrådet har besluttet at evaluere Den Syddanske Udviklingspulje (teknologipuljen) i 2027. Vi ser frem til evalueringen og opfordrer Udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse til i evalueringen at have fokus på puljens evne til at støtte vigtig teknologiudvikling på jordforureningsområdet, herunder effektive og nytænkende metoder til oprensning og undersøgelser. Vi vil samtidig at øge fremdriften i sikring af drikkevandet mod bl.a. PFAS, klorerede opløsningsmidler og pesticider. Afklaring vedrørende muligt forurenede grunde er vigtig for at sikre grundvandet til nuværende og fremtidige generationer.	**Miljøindsats – rent grundvand og fortsat fokus på PFAS** Region Nordjylland har en vigtig opgave med at beskytte jord, grundvand, overfladevand og natur mod forurening. Aftalepartierne ønsker derfor at fastholde en stærk indsats på jordforureningsområdet. Der afsættes i 2027 30,2 mio. kr. til jordforureningsområdet, svarende til niveauet i 2026. Samtidig fortsættes den særlige indsats mod PFAS, pesticider og forurening af overfladevand, hvor regionen modtager øremærkede nationale midler. Indsatsen skal bidrage til at beskytte vores fælles drikkevand og sikre, at kendte og potentielle forureninger identificeres og undersøges på et fagligt prioriteret grundlag. **Bæredygtig råstofforsyning** En sikker forsyning med råstoffer er afgørende for blandt andet byggeri og infrastruktur i Nordjylland. Samtidig skal råstofferne anvendes og forvaltes med blik for fremtidige behov og den grønne omstilling. Det indebærer, at råstofferne skal anvendes så effektivt som muligt, og at der ikke anvendes højere råstofkvaliteter, end den konkrete anvendelse nødvendiggør. Aftalepartierne fastholder derfor indsatsen på råstofområdet med 3,7 mio. kr. i 2027. Regionen skal fortsat arbejde for en mere bæredygtig råstofforsyning og sikre et bedre grundlag for at planlægge fremtidens

Kilde: Politiske aftaler om budget 2027

Region Midtjylland	Region Østdanmark	Region Syddanmark	Region Nordjylland
Et tæt samarbejde med nøgleinteressenter, herunder kommunerne, er nødvendigt for at sikre bæredygtig jordhåndtering i forbindelse med større bygge- og anlægsprojekter i regionen. Forligspartierne ønsker, at der afholdes to arbejdsworkshops for interessenter, ét i 2027 og ét i 2028. Her kan mulighederne analyseres, og relevante indsatser vægtes og prioriteres. På baggrund heraf ønsker forligspartierne, at der udarbejdes en plan for en mere bæredygtig håndtering af overskudsjord i Region Midtjylland. Der prioriteres 0,15 mio. kr. årligt i perioden 2027-2029 til initiativet. Midlerne finansieres ved en intern omprioritering i budgettet for miljøområdet. **Nedlukning af FMC Rønland** Regionsrådet vil sammen med staten og FMC Rønland arbejde på at sikre en langsigtet håndtering af forureningen på Rønland efter at FMC Rønland nedlukker produktionen.	området bliver moderniseret, som Danske Regioner har foreslået. **Ren jord og drikkevand** Ren jord og drikkevand er afgørende for vores sundhed, men drikkevandsressourcen i hele regionen er truet af mange og store jordforureninger fra fortiden. Fire ud af Danmarks 10 generationsforureninger findes i Region Østdanmark. De truer drikkevandet, men der mangler midler fra staten til at gennemføre oprensninger. Det er uvist, hvornår staten afsætter yderligere midler til håndtering af generationsforureningerne. Vi vil arbejde for, at der findes de nødvendige midler til at gennemføre en fuld oprensning af alle fire generationsforureninger i Region Østdanmark, så vi fortsat kan sikre rent drikkevand til vores borgerne. Region Østdanmark oppumper og renser ca. 2,8 mio. m3 grundvand om året som led i den grundvandsbeskyttende indsats. Store mængder af det rensede grundvand vil kunne genbruges til andre formål end drikkevand, men af lovmæssige årsager kan forsyningerne ikke modtage det. Det vil regionen arbejde for bliver muligt, og vi igangsætter derfor en dialog og samarbejde med relevante parter for at påvirke lovgivning, så vi kan udnytte potentialet i renset grundvand. Vi står over for et stort antal PFAS-forureninger, hvor mange fremover formentlig vil kræve oprensning. Begge de tidligere regioner har arbejdet med at udvikle teknologier til oprensning, bl.a. på det nationale PFAS-testcenter i Korsør. Der blev i 2024 vedtaget en national handleplan mod PFAS-forureninger, hvortil der også blev afsat puljemidler til	Vi vil derfor styrke miljøområdet med en årlig bevilling på 2 mio. kr. Midlerne skal bruges på hurtigere afklaring vedrørende de grunde, som er under mistanke for forurening. Vi ønsker at sætte ind de steder, hvor regionens midler bedst muligt kan beskytte drikkevandet, og hvor det haster mest. Midlerne skal sikre, at regionen hurtigere opnår det nødvendige vidensgrundlag for at prioritere de rigtige indsatser og dermed fremskynde beskyttelsen af drikkevandet. **Generationsforureninger** Regionsrådet har i sommeren 2026 sendt oprensningen af generationsforureningen ved Himmark Strand i udbud. Vi ser frem til at kunne starte oprensningen i 2027. Dette er en milepæl i forhold til at beskytte Lillebælt mod forurening, samt sikre et godt lokalt miljø med adgang til badestrand og rekreation. Regionsrådet har i 2025 vedtaget en handleplan for Grindstedforureningen, som skal lede de sidste skridt frem mod et projekt, som kan sendes i udbud. Projektet er finansieret af statslige midler indtil handleplanen er afsluttet. Vi vil arbejde for, at der skaffes den nødvendige finansiering fra staten til derefter at kunne sætte selve oprensningen i gang. Kærgaard Klitplantage er den første generationsforurening i Danmark, hvor oprensningen bliver gennemført. Et vigtigt skridt er taget med den endelige overgang til den afsluttende biologiske oprensning. Vi ser frem til den endelige afslutning af oprensningen og opfordrer udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse til at følge projektets afslutning og sikre, at arealerne i klitterne i Kærgaard bliver retableret til natur til glæde for lokalområdet,	anvendelse af arealerne. Det er særligt vigtigt i en tid, hvor kommunerne arbejder med arealomlægning som følge af Den Grønne Trepart. Et godt kendskab til råstofforekomsterne skal sikre, at hensynet til fremtidens råstofforsyning kan indgå i den samlede planlægning. Afgørende i en bæredygtig råstofforsyning er, at der i både udbudsprocessen og i anlægsarbejderne arbejdes med råstofbesparende tiltag. Aftaleparterne lægger vægt på at der etableres indsatser i samarbejde med kommuner og entreprenører om råstofbesparende tiltag med udgangspunkt i erfaringer fra andre regioner. …. Aftalepartierne har efter indstilling fra Udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse (MMU) prioriteret etablering af anlæg til opsamling og uskadeliggørelse af lattergas på fødeafdelingerne på hospitalerne i Hjørring og Aalborg på 6,0 mio. kr. som del af den eksisterende pulje til grøn omstilling og sundhedsinnovation. Endvidere overvejes anskaffelse af et mobilt anlæg til hospitalet i Thisted til ca. 0,6 mio. kr., som end videre kan finansieres af den ovennævnte pulje.

Kilde: Politiske aftaler om budget 2027

Region Midtjylland	Region Østdanmark	Region Syddanmark	Region Nordjylland
	oprensning af PFAS i drikkevand og forurenet jord. Disse midler vurderes dog at være utilstrækkelige. Der er derfor behov for fortsat fokus på bl.a. teknologi- og metodeudvikling, der vil kunne implementeres og skaleres i fremtidige forureningssager. ⇒ Vi afsætter 2,5 mio. kr. i 2027 til en pulje, der kan prioriteres til ekstra initiativer i indsatsen mod PFAS-forureninger. Puljen prioriteres af Udvalget for Regional Udvikling i sammenhæng med igangværende indsatser på området. Forurenet overskudsjord kan også udgøre en risiko for drikkevand og miljø, hvis det ikke håndteres korrekt. Myndighedsansvaret ligger i kommunerne, men regionerne har en interesse i, at forurenet jord bortskaffes på lovlig vis uden risiko for mennesker eller miljø. Regionen deler derfor gerne viden og erfaring, som vi har oparbejdet med jord- og grundvandsforureninger, med andre myndigheder. **Grønne hospitaler** Region Østdanmark er en del af den fællesregionale strategi for Grønne Hospitaler, hvor vi har sat et fælles mål om at halvere hospitalernes CO_2-udledninger inden 2035. På baggrund af de to regioners tidligere arbejde med strategier for reduktion af CO_2 og forbrug, skal vi udarbejde en ny fælles strategi for Region Østdanmark. For vi er ikke i mål. Strategien skal afspejle vores ambition om, at hele sundhedsvæsenet skal være klimaneutralt i 2050. Samtidig skal vi behandle flere patienter, der kan føre til øget forbrug på hospitalerne. Medarbejdere med specifik viden om CO_2-reduktion skal samarbejde med alle kliniske specialer om at sikre, at vi vælger produkter	besøgende og til gavn for naturområdet som helhed. **Sikring af råstoffer til alle dele af regionen** Vi ser frem til at få forelagt et udkast til en ny råstofplan i december 2026 med henblik på at sende denne i høring og drøfte denne med regionens borgere. Hermed tager regionsrådet et vigtigt skridt for at sikre tilstrækkelige ressourcer til udviklingen i regionen. Vi ønsker, at der er adgang til råstoffer i alle delområder i regionen. Med udpegningen af arealer til råstofindvinding vil regionsrådet sikre, at der er den rette balance imellem adgangen til råstoffer og beskyttelsen af vigtige værdier som natur, landskaber og lokalmiljøer. Efter endt høring vil regionsrådet kunne vedtage en ny råstofplan i 2027. Vi lægger i den forbindelse vægt på en god høringsproces, og derfor beder vi udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse om at være i tæt dialog med parter og interessenter på området. Udover de lovbundne udpegninger i råstofplanen ønsker vi at prioritere en række initiativer i tilknytning til den kommende råstofplan. Vi opfordrer udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse til at udarbejde et initiativkatalog på råstofområdet til regionsrådets godkendelse, med initiativer indenfor bl.a. bæredygtighed og mere biodiversitet i efterbehandlingen af råstofgrave. **Den regionale klimaindsats – sund fornuft og godt købmandskab** Vi konstaterer at regionens klimaindsats er kommet godt fra start og imødeser den kommende midtvejsevaluering af klimaindsatsen i 2027. Den grønne omstilling er sund fornuft, rettidig omhu og i mange tilfælde	

Kilde: Politiske aftaler om budget 2027

Region Midtjylland	Region Østdanmark	Region Syddanmark	Region Nordjylland
	med lavere klimaaftryk, og når det er muligt omstille behandlingen, så unødvendige produkter helt kan undværes. Og så skal vi prioritere udvikling, implementering og skalering af de grønne løsninger på hospitalerne. Med omstillingen til et mere nært sundhedsvæsen sker der også en større spredning af behandlingsressourcer ud i geografien. Det skal vi følge tæt for at sikre, at den grønne omstilling også lykkes lokalt. Vi skal indtænke den grønne omstilling i alle regionens sundhedstilbud. Medicinrester udledes både fra hospitalerne og i stigende grad også fra borgernes egne hjem. Vi ønsker at medicinrester fjernes fra spildevandet, så de ikke udledes i naturen.	godt købmandskab. Et eksempel er DANROAD-projektet, der både gavner klimaet og økonomien ved at nedbringe regionens medicinspild. Vi vil som et led i den aftalte midtvejsevaluering drøfte en særlig intensivering af indsatsen i forhold til initiativer, der kan nedbringe regionens klimaaftryk uden at indsatsen koster på den økonomiske bundlinje. Vi konstaterer samtidig at klimahensyn nu er så velintegreret i regionens arbejde, herunder ikke mindst på bygge- og anlægsområdet, at de politiske sagsfremstillinger ikke behøver indeholde særlige klimavurderinger.	

Kilde: Politiske aftaler om budget 2027

Kollektiv transport og mobilitet

Region Midtjylland	Region Østdanmark	Region Syddanmark	Region Nordjylland
Kollektiv transport og mobilitet Forligspartierne er enige om, at Region Midtjylland fortsat skal have en velfungerende kollektiv transport med et stærkt regionalt hovednet, der forbinder byerne i regionen og giver gode mobilitetsmuligheder både i byerne og på landet. Det stærke hovednet suppleres af gode muligheder for at kombinere forskellige transportformer og skabe sammenhængende rejser, eksempelvis mellem cykel og bus. Forligspartierne er samtidig enige om, at den kollektive transport og borgernes adgang til mobilitetstilbud løbende skal videreudvikles i hele regionen, under hensyntagen til både miljømæssig og økonomisk bæredygtighed. Regionen skal fortsat udvikle, afprøve og skalere mobilitetsløsninger, der kan indgå i eller supplere den kollektive transport, herunder samkørsel og delemobilitet. Samtidig skal mulighederne for at integrere selvkørende trafik i den regionale kollektive transport undersøges og forberedes i samarbejde med relevante mobilitetsaktører. Region Midtjyllands ramme til kollektiv transport er med Økonomiaftalen for 2027 løftet med 21,3 mio. kr. Forligspartierne er enige om, at midlerne udmøntes, når der foreligger et bedre samlet overblik over økonomien på området, herunder Midttrafiks endelige budget for 2027. **De regionale baner** Forligspartierne er enige om, at der skal arbejdes med at belyse de langsigtede	**Busser** En velfungerende kollektiv trafik er afgørende for, at borgere kan komme på arbejde og til uddannelse, behandling og fritidsaktiviteter i hele Region Østdanmark. Regionen skal hænge sammen – også for dem, der ikke bor tæt på de største byer. Region Østdanmark vil udvikle en kollektiv trafik, der er mere attraktiv, mere sammenhængende og bedre tilpasset borgernes hverdag. Målet er, at flere vælger den kollektive transport. Det kræver løsninger, der tager højde for de forskellige behov i byområder, forstæder og landdistrikter. På baggrund af et fælles serviceeftersyn af den kollektive trafik vil regionsrådet i 2027 igangsætte en politisk drøftelse af den langsigtede strategi for kollektiv trafik i Region Østdanmark. Drøftelsen skal skabe retning for fremtidens trafikbetjening, herunder serviceniveauer, kørselsmønstre og nye mobilitetsløsninger, der kan binde regionen bedre sammen. ⇒ Vi afsætter 8 mio. kr. i 2027 til analyser, udviklingsprojekter, forsøg med bedre busbetjening og samarbejder for at understøtte udviklingen af fremtidens kollektive trafik. Midlerne prioriteres af Udvalget for Regional Udvikling. Region Skåne er over en årrække lykkedes med at øge antallet af passagerer i den kollektive trafik, implementere en simpel takststruktur og lave en organisering, der	**Rammeløft til den kollektive mobilitet** Begge regionale trafikselskaber er ramt af strukturelle udfordringer. Unge er den største gruppe af passagerer i de regionale busser, men antallet af unge, specielt udenfor de store byer, er faldende. Desuden har 17-årige fået mulighed for at køre bil, og fravælger i betydeligt omfang busserne. Det samlede regionale passagertal, og dermed indtægtsgrundlaget, i FynBus og Sydtrafik er fortsat faldende. Vi konstaterer med tilfredshed at Økonomiaftalen for 2027 inkluderer et samlet rammeløft til området regional udvikling på 100 mio. kr., der skal understøtte den regionale kollektive trafik, og er enige om, at: • Region Syddanmarks andel af rammeløftet fordeles mellem de to trafikselskaber efter den eksisterende fordelingsnøgle. • løftet i trafikselskabernes ramme forventes anvendt under hensyntagen til de regionale principper for den regionale kollektive trafik, herunder bl.a. hensyntagen til transport af unge på ungdomsuddannelser. • trafikselskaberne, inden der investeres i evt. nye passagertiltag (fx øget rutefrekvens, der kan medvirke til at få passagererne tilbage på de regionale ruter), har taget hensyn til deres samlede økonomi og målsætningen vedrørende budgetudligningssaldoen jævnfør Budgetaftale 2026. • trafikselskabernes samlede ramme, herunder rammeløftet, udover den traditionelle rutebundne kollektive trafik, også skal dække	Budgetaftalen handler samtidig om mere end sundhed. Den kollektive trafik står over for et betydeligt økonomisk pres. Derfor holder aftalepartierne hånden under både bus- og togdriften for at undgå serviceforringelser og sikre mobiliteten for nordjyderne. Der er dog fortsat store bekymringer for den fremtidige drift, hvis ikke der findes nationale løsninger på en række udfordringer. Den kollektive trafik prioriteres med i alt ca. 20 mio. kr. for at holde hånden under den regionale kollektive trafik og sikre, at den nuværende drift opretholdes. **Vi holder hånden under den regionale trafik** Den kollektive trafik i Nordjylland står over for en betydelig økonomisk udfordring i 2027. Stigende brændstofpriser og faldende passagerindtægter betyder, at det alt andet lige vil kræve et markant større regionalt tilskud til Nordjyllands Trafikselskab (NT) at fastholde det nuværende serviceniveau. Aftalepartierne er enige om at prioritere den kollektive trafik højt. Hele det økonomiske råderum på 15,8 mio. kr. anvendes derfor til at holde hånden under den regionale kollektive trafik. For at imødegå serviceforringelser er der opbakning til, at NT sammen med Nordjyske Jernbaner kan gennemføre et skift fra HVO-opblandet diesel (biobaseret dieselbrændstof) til ren diesel, som kan bidrage til at reducere udgifterne til den regionale togdrift.

Kilde: Politiske aftaler om budget 2027

Region Midtjylland	Region Østdanmark	Region Syddanmark	Region Nordjylland
udviklingsmuligheder og behov på de regionale baner som grundlag for kommende beslutninger om investeringer og drift. Arbejdet vedrører følgende regionale banestrækninger: **Aarhus Letbane** Regionen har sammen med Aarhus Kommune og staten foretaget store investeringer i Aarhus Letbane, der er inde i en positiv udvikling med stigende passagertal. Forligspartierne ønsker at fastholde denne udvikling og er derfor enige om, at der udarbejdes en langsigtet udviklings- og investeringsplan for Aarhus Letbane. Som led heri skal et dobbeltspor ved Hornslet undersøges. Planen skal understøtte regionens prioritering af fremtidige investeringer og bidrage til at udnytte potentialet i de allerede foretagne investeringer. Investeringsplanen samt eventuelle konkrete initiativer og økonomiske konsekvenser heraf behandles og besluttes særskilt i Regionsrådet. **Lemvigbanen** Forligspartierne har særligt fokus på Lemvigbanen, der står over for et betydeligt investeringsbehov. Forligspartierne er derfor enige om fortsat at søge dialogen med staten om tilførsel af midler til lokalbaneområdet. Forligspartierne er samtidig enige om at igangsætte en undersøgelse, der skal kvalificere grundlaget for de videre beslutninger om Lemvigbanen. Undersøgelsen skal omfatte en teknisk kvalificering af investeringsbehovet med henblik på en konkret investeringsplan for Lemvigbanen. Der skal desuden	sikrer tydeligt politisk ansvar for den kollektive trafik. ⇒ Vi afsætter 1 mio. kr. i 2027 til at understøtte arbejdet med at fastholde og udvikle en attraktiv og sammenhængende kollektiv trafik i hele regionen inspireret af Skåne Selvom økonomien på det regionale udviklingsområde er i balance i 2027, er trafikøkonomien fortsat presset. Som følge af bl.a. en forventet ny finansieringsmodel står Region Østdanmark fra 2028 igen over for betydelig usikkerhed om de økonomiske rammer på området. Udvalget for Regional Udvikling vil derfor fortsat i 2027 have fokus på mulighederne for at prioritere regionens opgaver inden for området og om nødvendigt komme med anbefalinger inden for de givne økonomiske rammer. **Lokalbaner** Vi vil bevare og renovere de eksisterende lokalbaner. Lokalbanerne er en vigtig del af mobiliteten i store dele af regionen, men de nødvendige investeringer kræver klare prioriteringer. For lokalbanerne står i de kommende år over for et stort moderniseringsbehov, hvor der skal tages stilling til betydelige investeringer i sporrenoveringer og omstilling til batteritog. Den nuværende forventning er et investeringsbehov i lokalbanerne på ca. 4 mia. kr. Udvalget for Regional Udvikling får derfor til opgave at drøfte en fremtid for lokalbanerne,	trafikselskabernes udgifter til at tilbyde nye mobilitetsformer som f.eks. samkørsel og andre fleksible behovsstyrede løsninger som en del af trafikselskabernes samlede mobilitetsudbud, når de forhåbentligt inden for en overskuelig fremtid også får mulighed for at tilbyde sådanne løsninger. Vi ønsker fokus på at modvirke tendensen med at færre unge benytter kollektiv trafik. På den baggrund finder vi det glædeligt, at regeringen har afsat 100 millioner kroner i 2026 til trafikselskaberne til lokale og fleksible transportløsninger, der skal gøre det lettere at komme rundt i landdistrikterne og de mindre byer. I forlængelse heraf ser vi frem til at regeringen og Folketinget omsætter nogle af de anbefalinger ekspertudvalget for den kollektive mobilitet i hele Danmark præsenterede i sommeren 2025, herunder at borgerne i deres samlede daglige rejse fra A til B kan tilbydes en bred vifte af mobilitetsformer. Det er i den forbindelse vigtigt, at trafikselskaber, regioner og kommuner sikres de nødvendige rammevilkår, så der kan arbejdes med hele viften af nye mere fleksible og behovsstyrede mobilitetsløsninger. Vi ønsker i den sammenhæng, at regionerne og trafikselskaberne følger udviklingen og potentialerne i selvkørende kollektiv mobilitet, særligt i landdistrikterne, hvor den traditionelle kollektive trafik er udfordret. Vi lægger samlet set fortsat vægt på, at aftalen fra budgetaftale 2026 om en saldo på budgetudligningssaldoen på max. -20 mio. kr. ultimo 2028 pr. trafikselskab, overholdes. Vi konstaterer desuden med tilfredshed, at omstillingen af den regionale bustrafik til	Samtidig er det helt afgørende, at der nationalt findes en løsning på de ekstraordinært høje brændstofudgifter. Såfremt de høje brændstofpriser fortsætter, er en statslig brændstofkompensation til Nordjyllands Trafikselskab nødvendig. Ellers kommer nordjyderne til at betale prisen i form af færre busser, tog og dårligere mobilitet. Regionen kan ikke alene håndtere de ekstraordinære udgifter, som følger af udviklingen på brændstofmarkedet. Samtidig vurderes det, at passagerindtægterne kan udvikle sig bedre end forudsat i NT's indledende budgetskøn. Aftalepartierne forventer, at NT arbejder aktivt og målrettet på at sikre, at den kollektive trafik er et attraktivt valg i hele regionen. En god og stabil serviceoplevelse er afgørende for at fastholde passagererne og dermed begrænse et eventuelt fald i passagerindtægterne. De strukturelle og dermed også økonomiske udfordringer for den kollektive trafik fremadrettet kalder samtidig på, at der politisk ses grundigt på, hvordan den kollektive trafik kan udvikle sig i de kommende år, og hvordan den i nødvendigt omfang kan tilpasses. Aftalepartierne forventer derfor, at NT i tæt samarbejde med regionens administration (MMU-afdelingen) gennemfører et eftersyn af de regionale bus- og toglinjer med fokus på, hvordan rutenettet og servicen bedst muligt kan indrettes fleksibelt til fremtidens behov. Arbejdet forankres politisk i Udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse og vil foregå i dialog med kommunerne og, hvor det er relevant, borgerne. Samtidig er der behov for at søge nationale løsninger på nogle af de udfordringer, som den

Kilde: Politiske aftaler om budget 2027

Region Midtjylland	Region Østdanmark	Region Syddanmark	Region Nordjylland
gennemføres en analyse af borgernes mobilitetsbehov i området og scenarier for fremtidige mobilitetsløsninger, herunder alternativer til tog på hele eller dele af strækningen. Endelig skal undersøgelsen belyse scenarier, der kan understøtte Regionsrådets styring af de regionale midler til Midtjyske Jernbaner. **Holstebro-Skjern-strækningen** Forligspartierne er samtidig enige om, at der skal sikres økonomisk balance på Holstebro-Skjern-strækningen frem mod udløbet af aftalen med Staten i 2030. Der skal desuden tilvejebringes et solidt overblik over driften og den samlede økonomi på strækningen som grundlag for politisk stillingtagen til Region Midtjyllands rolle i forhold til driften efter kontraktudløbet.	der kan rummes inden for den regionale udviklingsøkonomi. ⇒ Frem mod næste års budgetforhandlinger vil vi udarbejde en realistisk og langsigtet investerings- og prioriteringsplan med afsæt i en vurdering af banernes fremtidige potentiale og værditilbud samt alternative handlemuligheder. Vi afsætter 1 mio. kr. i 2027 til det formål. Vi ønsker dog allerede nu at fremtidssikre Nærumbanen og er derfor enige om at arbejde for anskaffelsen af nye batteritog. Når resultatet af det igangværende udbud foreligger, forelægges en samlet sag om indkøb af tog, ladeinfrastruktur og nødvendige følgeinvesteringer til politisk behandling. Vi er enige om at gennemføre projektet under forudsætning af, at de samlede økonomiske rammer ikke vurderes uansvarlige. Målet er at sikre en stabil, moderne og grøn drift på Nærumbanen og skabe grundlag for ibrugtagning af nye tog i 2029. Regionsrådet følger også udviklingen tæt efter ulykken på Gribskovbanen den 23. april 2026. Årsagen til ulykken er endnu ukendt. For os er det afgørende, at passagererne kan have tillid til en sikker og stabil drift, og at medarbejderne har gode og trygge rammer for deres arbejde. Regionen vil fortsat samarbejde med Movia og Lokaltog om mulige tekniske løsninger, der kan forbedre sikkerheden, og om politiske tiltag regionen kan bidrage med. **Transport og uddannelse**	emissionsfrie el-busser i løbet af 2027 vil være stort set fuldt gennemført. **Vestbanen** På baggrund af budgetaftalen for 2026 har regionsrådet fået forelagt en investeringsanalyse for Vestbanen. Vi konstaterer, at Økonomiaftalen for 2027 ikke har skabt afklaring vedrørende rammevilkårene, herunder for gennemførsel af investeringer, for lokalbanerne. I forlængelse heraf opfordrer vi regeringen til hurtigst muligt at få skabt denne afklaring. Udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse følger udviklingen. [Se også teksten om **flextrafik** nederst i dokumentet]	regionale kollektive trafik – ikke mindst i Nordjylland – står over for. For yderligere at holde hånden under den kollektive trafik er aftalepartierne enige om, at der med Budget 2027 findes 3 mio. kr. inden for Miljø, Mobilitet og Udvikling. Det sker bl.a. ved at undlade at prisregulere puljerne under MMU i 2027. Herved fastholdes puljerne på samme niveau som i 2026, og de midler, der ellers skulle have tilgået puljerne, kan medvirke til at reducere udgiftspresset på den kollektive trafik. Udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse vil i samarbejde med administrationen udmønte den resterende budgetreduktion på 2,5 mio. kr. Samtidig lægger aftalepartierne vægt på, at Miljø, Mobilitet og Uddannelse, i samråd med MMU-udvalget, er tilbageholdende med at udmønte midler på tværs af opgaveområder i 2027. Ambitionen er at friholde 5 mio. kr., indtil der er større klarhed over den økonomiske situation omkring kollektiv trafik. Aftalepartierne forventer tilsvarende, at NT bidrager med interne effektiviseringer, som kan medvirke til at reducere den regionale merudgift til kollektiv trafik i størrelsesordenen 1,5 mio. kr. Aftalepartierne er herudover enige om at afvikle regionens andel til tilskudsordningen for samkørsel, hvilket frigør ca. 1,6 mio. kr., som også anvendes til at reducere den regionale merudgift. MMU håndterer den nærmere dialog og implementering heraf. Til samme formål anvendes også 1,2 mio. kr., der i 2026 har været afsat til et pilotprojekt på råstofområdet. Forventningen om national brændstofkompensation, såfremt de høje brændstofpriser fortsætter, besparelsen ved

Kilde: Politiske aftaler om budget 2027

Region Midtjylland	Region Østdanmark	Region Syddanmark	Region Nordjylland
	Samtidig må transport ikke stå i vejen for unges uddannelsesvalg. Region Østdanmark støtter ambitionen om gratis kollektiv transport for børn og unge op til 22 år. Uddannelsesvalg skal afhænge af evner og interesser – ikke af geografi eller økonomi. Regionen ønsker en tæt dialog med staten om ordningen, der forhåbentlig vil føre til, at flere unge benytter bus og tog. Derfor skal dialogen med staten også fokusere på, hvordan regionen kan sikre den nødvendige kapacitet og udvikling af den kollektive trafik i sammenhæng med tilbuddet, så det skaber reelle muligheder for unge i både byer og landdistrikter.		brændstofskift på togene, et forventet mindre fald i passagerindtægter og effektiviseringer i både Miljø, Mobilitet og Uddannelse samt Nordjyllands Trafikselskab betyder, at den økonomiske udfordring kan reduceres markant. På den baggrund sikrer budgetaftalen, at der på kort sigt undgås serviceforringelser i den regionale kollektive trafik i 2027. Den resterende udfordring på ca. 6 mio. kr. accepteres som en del af den samlede økonomiske prioritering, så den først får betydning for regionens økonomi i 2029. Aftalepartierne lægger vægt på, at nordjyske pendlere, uddannelsessøgende og borgere i landdistrikterne fortsat skal kunne regne med en kollektiv trafik af høj kvalitet i hele regionen. Derfor fastholdes serviceniveauet, og udviklingen følges tæt. Aftalepartierne er enige om, at Udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse løbende skal følge udviklingen i både brændstofudgifter og passagerindtægter, ligesom NT's drift og effektivitet følges via de regionale medlemmer af NT's bestyrelse. Såfremt der inden udgangen af 2026 viser sig at forudsætningerne ikke holder og der derfor er behov for kompenserende tiltag, som vil påvirke serviceniveauet, eksempelvis lukning af regionale busruter og/eller reducerede afgange ift. bus og tog, skal disse forelægges Udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse og aftalekredsen bag Budget 2027. I givet fald lægges der vægt på en inddragende proces, hvor berørte kommuner og borgere inddrages. **Grønne ambitioner for den kollektive transport**

Kilde: Politiske aftaler om budget 2027

Region Midtjylland	Region Østdanmark	Region Syddanmark	Region Nordjylland
			Omstilling af den kollektive transport til grønnere drivmidler er et højt prioriteret fokusområde. Kollektiv transport skal være det grønne valg, og derfor er aftalepartierne enige om, at elektrificering af busdriften og ikke mindst jernbanenettet er en høj prioritet, som bør fremskyndes. Hele Nordjylland skal have gavn af fremtidige eldrevne tog, som kan reducere transporttiden markant for bl.a. nordjyske pendlere. Det kræver, at der etableres elektriske køreledninger i hele regionen. Aftalepartierne er ligeledes enige om, at MMU-udvalget skal undersøge mulighederne for en grøn omstilling af busflåden og få NT til at indgå dialog med leverandørerne om mulighederne for at understøtte den grønne omstilling af den kollektive trafik.

Kilde: Politiske aftaler om budget 2027

Uddannelse

Region Midtjylland	Region Østdanmark	Region Syddanmark	Region Nordjylland
Forligspartierne er enige om at understøtte et stærkt og geografisk balanceret uddannelsestilbud. I 2027 skal den nye uddannelsespolitik omsættes til konkrete indsatser med fokus på ungdomsuddannelsernes kvalitet, erhvervsuddannelser og fremmedsprog. Forligspartierne vil samtidig følge implementeringen af EPX og udviklingen i uddannelseslandskabet tæt.	**Fremtidens uddannelse** Adgangen til uddannelse er afgørende for både den enkelte og for udviklingen af Region Østdanmark. Hvis vi også i fremtiden skal have dygtige faglærte og medarbejdere på velfærdsområderne skal flere unge vælge og gennemføre en erhvervs- eller professionsrettet uddannelse. Den nye erhvervs- og professionsrettede gymnasieuddannelse, epx, giver mulighed for at skabe en stærkere og mere praksisnær vej fra grundskole til videre uddannelse. Særligt i yderområderne kan epx bidrage til, at flere unge får mulighed for at tage en gymnasial ungdomsuddannelse tæt på deres hjem. Region Østdanmark ønsker at gå forrest i udviklingen af epx og et nyt institutionslandskab, der kan bidrage til, at uddannelsen bliver et attraktivt valg for unge i hele regionen. For at styrke dialogen mellem politikere, uddannelsesinstitutioner og arbejdsmarkedets parter vil Region Østdanmark tage initiativ til etableringen af et regionalt uddannelsespanel. Panelet skal bidrage med viden, perspektiver og anbefalinger, som kan understøtte udviklingen af fremtidige uddannelses- og kompetencebehov. ⇒ Vi afsætter 10 mio. kr. i 2027 til initiativer, der understøtter udviklingen af	**Et nyt uddannelses- og institutionslandskab** Vi konstaterer, at arbejdet med den kommende uddannelsesstrategi er godt i gang. **Omlægning af uddannelses- og institutionslandskabet på ungdoms- og voksenuddannelsesområdet** Vi konstaterer, at den lokale proces i 2026, hvor regionen faciliterer dialogen med og mellem uddannelsesinstitutionerne, er kommet godt fra start, og det særlige rådgivende udvalg vedr. epx-reformen har fulgt den lokale epx-proces i Syddanmark tæt. For at sikre den bedst mulige overlevering i forbindelse med den politiske behandling af uddannelsesinstitutionernes ansøgninger om udbudsplacering af den nye epx-uddannelse, gymnasiale enkeltfag og almene voksenuddannelser, er vi enige om at forlænge udvalgets virke frem til regionsrådets behandling af anbefalingerne til udbudsplacering, forventeligt i foråret 2027. Samtidig opfordrer vi regeringen til hurtigst muligt sammen med forligspartierne at få rammerne for reformen på plads, herunder indholdet af epx-uddannelsen og fremtiden for htx, for at skabe de bedst mulige vilkår for institutionerne og for at understøtte et godt beslutningsgrundlag. Herudover er vi enige om at prioritere 2 mio. kr. ekstra til uddannelsespuljen i 2027 til at understøtte arbejdet med epx-reformen, bl.a. i forhold til fortsatte prøvehandlinger på den nye epx-uddannelse og for at understøtte den omstilling af uddannelses- og institutionslandskabet, der følger af omlægningsprocessen. **Kapacitet på de gymnasiale uddannelser**	**Uddannelse – stærke muligheder for unge i hele Nordjylland** Alle unge i Nordjylland skal have adgang til relevante uddannelsesmuligheder. Aftalepartierne ønsker derfor fortsat at understøtte en stærk og sammenhængende uddannelsesstruktur på tværs af regionen. Der afsættes ca. 11 mio. kr. til uddannelsespuljen i 2027, som skal understøtte udviklingsarbejde på de nordjyske ungdomsuddannelser. Det sker samtidig med, at regionen får en central rolle i den omfattende omorganisering af uddannelses- og institutionslandskabet i de kommende år. **Flere unge skal have de rette kompetencer** Nordjylland står over for en betydelig udfordring med mangel på kvalificeret arbejdskraft. Det gælder ikke mindst inden for STEM-områderne, hvor virksomheder og offentlige arbejdspladser allerede oplever mangel på de nødvendige kompetencer. Aftalepartierne ønsker derfor at videreføre den strategiske indsats for at styrke kompetencer og rekruttering. Der afsættes 4,2 mio. kr. i 2027 til området, hvor erfaringerne fra den Nordjyske Teknologipagt skal videreføres i en reorganisering af kompetenceindsatsen samt til gennemførsel af Fremkom 5 processen. Målet er at styrke samarbejdet mellem uddannelsesinstitutioner, kommuner og arbejdsmarkedet og sikre, at flere unge får kompetencer, der matcher fremtidens behov.

Kilde: Politiske aftaler om budget 2027

Region Midtjylland	Region Østdanmark	Region Syddanmark	Region Nordjylland
	epx, faglig viden og samarbejde på tværs af uddannelsesområdet. Midlerne prioriteres af Udvalget for Regional Udvikling.	Regionerne har i juni 2025 fået overdraget ansvaret for kapacitetsfastsættelsen på gymnasierne med virkning fra skoleåret 2026/2027. Varetagelse af denne nye opgave kræver både politisk og administrativ bevågenhed. Udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse fastsætter kapaciteterne på vegne af regionsrådet og vil følge området tæt. **Erhvervsuddannelserne i fokus** Andelen af arbejdsstyrken med en faglært uddannelse har længe været for nedadgående og mange unge vælger en gymnasial uddannelse i stedet for en erhvervsuddannelse. Vi noterer os, at selvom den nye epx-uddannelse bygger bro til erhvervsuddannelserne, skal der fortsat være gode muligheder for, at unge også kan vælge den direkte vej til eud efter grundskolen. Vi ønsker derfor, at udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse går i dialog med erhvervsskolesektoren for at undersøge mulighederne for at styrke den direkte vej til erhvervsuddannelser efter grundskolen både før og efter epx-reformen træder i kraft i 2030.	

Kilde: Politiske aftaler om budget 2027

Andet

Region Midtjylland	Region Østdanmark	Region Syddanmark	Region Nordjylland
Som hovedoverskrift på tværs af områder bruges 'Regional Udvikling'	**Grøn omstilling og sammenhængskraft** I Region Østdanmark samler vi Sjælland og øerne i en ny, ambitiøs region, hvor vi vil skabe rammerne om det gode liv for alle borgere. Vi har et stort ansvar for at sikre en social ligeværdighed i regionens udvikling og ressourcer og for at sikre et gennemgående ansvar for den grønne omstilling. **Intern CO_2-afgift på flyrejser i hele Region Østdanmark** Vi ønsker at styrke Region Østdanmarks indsats for den grønne omstilling ved at den interne CO_2-afgift på tjenesteflyrejser udbredes til hele Region Østdanmark, så snart de tekniske og administrative forudsætninger er på plads. Ordningen skal understøtte, at flyrejser kun benyttes, når mere klimavenlige alternativer som togtransport og virtuelle mødeformer ikke er muligt. Når ordningen er fuldt implementeret i hele Region Østdanmark, forventes den med det nuværende aktivitetsniveau at skabe et årligt provenu på omkring 7 mio. kr. Provenuet afsættes ubeskåret til grøn omstilling og investeringer, der reducerer regionens klima- og miljøbelastning. Da den største klimabelastning stammer fra forbruget i klinikken, målrettes midlerne til understøttelse af hospitalernes grønne omstilling, styrkelse af den nyetablerede forskningsenhed for klima og sundhed på Midt- og Vestsjællands Hospital og	**Strategier inden for miljø, mobilitet og uddannelse** Med budgetaftalen for 2026 blev det aftalt, at udvalget for Miljø, Mobilitet og Uddannelse skal forelægge forslag til strategier på henholdsvis miljøområdet, uddannelsesområdet og inden for det dansk-tyske samarbejde for regionsrådet. Vi er enige om at sætte 1 mio. kr. mere til implementering af strategierne, herunder til initiativkataloget som hører til den kommende råstofplan samt udviklingstiltag på mobilitetsområdet. **Flextrafik** Region Syddanmark har ca. 450.000 kørsler om året med Flextrafik, så området berører mange patienter. Det er helt afgørende, at vi har et Flextrafik tilbud, som sikrer, at patienter kan komme trygt og ordentligt til vores sygehuse. Det er heldigvis sådan i langt de fleste tilfælde. Men desværre er der også eksempler på det modsatte. Vi finder, at der er behov for at se på de regler, som Flextrafik er underlagt, og vil rejse sagen på Christiansborg. Det handler særligt om udbudslovgivningen og de tilladelser, som Færdselsstyrelsen og Erhvervsstyrelsen udsteder til hhv. at drive erhvervsmæssig personbefordring og mulighed for at deltage i udbud. Det skal være bedre muligheder for at trafikselskaberne kan udelukke vognmænd fra at byde på Flextrafik opgaven, hvis de ikke opfylder kravene. Vi forventer, at trafikselskaberne kommer med et bud på, hvordan kontrollen af både chauffører, biler	**Miljø, Mobilitet og Uddannelse** 2027 er det første år, hvor de nye rammer for Miljø, Mobilitet og Uddannelse som følge af sundhedsreformen slår fuldt igennem. En række regionale udviklingsopgaver bortfalder, blandt andet på kulturområdet, og bloktilskudsrammen reduceres således med ca. 17 mio. kr. Aftalepartierne er enige om at prioritere de regionale kerneopgaver inden for de nye rammer. Det samlede råderum på ca. 15,8 mio. kr. anvendes til at holde hånden under den kollektive trafik, i en tid med store udfordringer, samtidig med at der fastholdes en fokuseret indsats på miljø-, råstof- og uddannelsesområdet. Med budgetaftalen for 2027 vil aftalepartierne sikre gode muligheder for mobilitet, beskytte vores fælles miljø og grundvand og fortsat understøtte gode uddannelsesmuligheder for unge i hele Nordjylland.

Kilde: Politiske aftaler om budget 2027

Region Midtjylland	Region Østdanmark	Region Syddanmark	Region Nordjylland
	opfølgning på lokale grønne aftaler og grønne indkøb. Vi noterer os, at implementeringen i det tidligere Region Sjælland afhænger af de tekniske muligheder for systemunderstøttelse. Ordningen indføres derfor hurtigst muligt i takt med overgangen til fælles økonomisystem og administrative løsninger på tværs af Region Østdanmark.	og vognmænd kan skærpes, herunder hvad trafikselskaberne selv kan gøre, og om der er behov for ændringer af lovgivningen. Det nyeste tiltag med indførelse af krav om videoovervågning i flextrafik-bilerne betyder, at alle biler vil have videoovervågning fra marts 2027. Vi ønsker, at der gennemføres en evaluering af videoovervågning efter et år, herunder en vurdering af om antallet af klager til Flextrafik er faldet. Forretningsudvalget fremlægger opfølgning på trafikselskabernes kontrolforanstaltninger og vurderinger af behov for lovændringer samt evalueringer af videoovervågning og udvikling i antal klager for Regionsrådet i 2028.	

Kilde: Politiske aftaler om budget 2027